

SAUVO

Talousarvio 2025 ja
taloussuunnitelma
vuosille 2026–2027

Käsittely:

SIVISTYSLTK 8.10.2024

TEKNLTK 26.9.2024

KHALL 7.10.2024, 28.10.2024

KVALT 11.11.2024

Sisällysluettelo

1.Kunnanjohtajan katsaus.....	3
2.Yleisosa.....	7
2.1 Kuntastrategia.....	7
2.2 Sauvon kunnan väestö.....	10
2.3 Talousarviosta	12
2.4 Riskienhallinta.....	16
2.5 Kuntakonserni	20
6. Käyttötalous	23
3.1 Keskusvaalilautakunta	25
3.1.1 Vaalit.....	25
3.2 Tarkastuslautakunta.....	26
3.2.1 Tilintarkastus.....	26
3.3 Kunnanhallitus.....	27
3.3.1 Yleishallinto.....	28
3.3.2 Kehittämisen- ja vaikuttamistehtävät.....	29
3.4 Sivistyslautakunta.....	32
3.4.1 Hallinto.....	33
3.4.2 Koulutoimi.....	35
3.4.3 Varhaiskasvatus.....	37
3.4.4 Vapaa-aikatoimi.....	39
3.4.5 Kulttuuripalvelut.....	40
3.5 Tekninen ja ympäristölautakunta.....	43
3.5.1 Hallinto.....	44
3.5.2 Yhdyskuntapalvelut.....	45
3.5.3 Kiinteistötoimi.....	46
3.5.4 Rakennustarkastus.....	47
3.5.5 Ruokahuolto.....	48
3.5.6 Ympäristönsuojelu.....	49
4. Tuloslaskelma.....	51

5. Investoinnit.....	53
5.1 Koneet, kalusto ja ohjelmistot.....	53
5.2 Maan hankinta	54
5.3 Talonrakennus.....	54
6.Rahoitus.....	65
7. Liitteet.....	66

1.Kunnanjohtajan katsaus

Pieni kunta on kustannustehokas

Sauvon kuntaa on jo pitkään johdettu kustannustehokkaasti. Pienessä kunnassa on pienet resurssit, eikä tuhlailuun ole koskaan ollut varaa. Vuoden 2024 talousarvioon haettiin isoja säästöjä pienistä puroista ja toimintaa on pystytty tehostamaan kunta-alan palkankorotuksista huolimatta.

Vuoden 2025 talousarvio on saatu tasapainoon samalla hyväksi havaitulla tavalla: omat resurssit pyritään maksimoimaan, mutta myös pieniä kehittämishankkeita tehdään. Tavoitteena on toteuttaa sellaisia kehittämishankkeita, joilla saadaan mahdollisimman suuri ja näkyvä hyöty kuntalaisten arkeen mahdollisimman pienin kustannuksin. Tällaisia hankkeita ovat esimerkiksi teiden ja yleisten alueiden "kasvojenkohotus", päiväkodin leikkipiha, Rantolan meritori ja Seuralan yleisurheilukenttä.

Lautakuntien käsittelyn jälkeen tilikauden tulos vuodelle 2024 näytti alijäämää -292 000 euroa. Kunnanjohtajan esitys on niukasti 7 472 euroa ylijäämäinen.

Jo 2025 aikana täytyy tehdä toimenpiteitä, koska 2026 paineet kasvavat

Kunnanjohtajan esitys vuoden 2025 talousarvioksi on saatu tasapainoon suhteellisen pienin ponnistuksin. Suunnitelmavuodet 2026–2027 tuovat kuitenkin mukanaan sarjan muutoksia, joiden yhteisvaikutus johtaa siihen, että mittavampi talouden sopeuttaminen on tarpeen.

Ukrainalaisille oppilaille vuosina 2022 ja 2023 järjestetty perusopetukseen valmistava opetus on parantanut Sauvon kunnan valtionosuuskertymää viiveellä vuosina 2024 ja 2025. Samoin ukrainalaisten pakolaisten kotouttamistuet tyrehtyvät vuoden 2026 aikana. Sote-kiinteistöjen pakollisen yhtiöittämisen 1.1.2026 nettovaikutus toimintatalouteen vuonna 2026 noin -400 000e. Pysyvän sopeuttamistarpeen vuodelle 2026 arvioidaan olevan puolen miljoonan luokkaa.

Sopeuttamiset on valmisteltava huolella niin, että 1.6.2024 aloittava uusi kunnanvaltuusto pääsee ensitöikseen tekemään päätöksiä talouden tasapainottamisesta hyvän valmistelun pohjalta. Sopeutuspäätökset on tehtävä siten, että niiden vaikutus on voimassa jo vuoden 2026 alussa.

Ei muutoksia veroprosentteihin, uusi rakentamattoman tontin kiinteistövero

Sote-uudistuksen yhteydessä Sauvon kunnan tuloveroprosentti laskettiin 8,86 % ja vuodelle 2024 kunnanvaltuusto päätti laskea tuloveroprosenttia alaspäin 8,80 %:iin. Vuodelle 2024 maapohjan ja rakennusten yleinen kiinteistövero eriytettiin toisistaan lakimuutoksesta johtuen, ja molemmat kiinteistöverot nostettiin samalla 1,30 prosenttiin.

Kunnanjohtajan esityksessä vuodelle 2025 ei esitetä muutoksia vuoden 2024 veroprosentteihin, mutta esitetään käyttöönotettavaksi uutta rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroä 2,60 %. Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero on tällä hetkellä käytössä kaikissa Turun kaupunkiseudun kunnissa Sauvoa ja Ruskoa lukuun ottamatta. Uuden kiinteistöverotyypin tuotto-odotus ei ole merkittävä, mutta sillä toivotaan olevan vaikutusta siihen, että erityisesti Sauvon keskustaajamassa olevat lukuisat rakentamattomat tontit saataisiin myyntiin ja rakennettua.

Valtion uudistukset kuntakentällä jatkuvat: työllisyyspalvelut muuttavat toimintataloutta ja valtionosuuksia

1.1.2025 uudistuu työ- ja elinkeinopalvelujen kokonaisuus ja uusi Turun työllisyysalue aloittaa toimintansa. Alustavat rahoituslaskelmat ovat näyttäneet Sauvon kunnan osalta kustannusneutraaleilta, mutta lopulliset vaikutukset valtionosuuksiin ja työllisyyspalveluiden kustannuksiin selviävät vasta kun vuoden 2025 tilinpäätöstiedot ovat saatavilla. Se tiedetään, että työmarkkinatuen kuntaosuuden maksuperusteisiin on tulossa muutoksia niin, että Sauvon kunnan tällä hetkellä erittäin alhaiset maksut kasvavat merkittävästi 2025 eteenpäin.

Vuoden 2023 hyvinvointialueuudistus oli Suomen historian suurin kuntauudistus – se vaikuttaa merkittävästi kuntien tehtäviin, toimintaan ja rahoitukseen. Kunnan ja Varhan välinen yhteistyö saanee pysyvät muotonsa vasta kun Varha on pannut toimeen palveluverkkopäätöksensä vuodelle 2027 ja saanut oman henkilöstöorganisaationsa vakiinnutettua.

Sote-palveluilla on sauvolaisille suuri arjen ja kunnan elinvoiman kannalta kriittinen merkitys, mutta Varhan palveluverkko vaikuttaa myös kunnan taloudelliseen liikkumavaraan, sikäli kuin kunta tai kuntayhtiö jatkaa sotetilojen vuokraamista hyvinvointialueelle.

Valtio lupaili myös uudistaa kuntien rahoitusjärjestelmän ja valtionosuudet vuodesta 2026 alkaen, mutta 23.10.2024 ilmoituksen mukaisesti uudistusta aiotaan lykätä vuodelle 2027.

Strategia näyttää suuntaa

Sauvon kunnan strategia 2022–2025 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 6.6.2022. Sauvon kunnan visiona on “vetovoimainen moderni maaseutu”. Sauvon strategiseen suunnitelmaan on nostettu kolme strategista hanketta: *Sujuva Sauvo*, *Viestinnällä vetovoimaa* ja *Kasvun mahdollistajat*.

Strategian tavoitteet ovat valtuustokaudella toteutuneet hyvin: kunnan väkiluku on kasvanut ja merkittäviä panostuksia on tehty tiestöön, yleisiin alueisiin ja viihtyvyyteen sekä aloitettu matkailun pitkäjänteinen kehittäminen.

1.6.2024 aloittava valtuusto aloittaa ensitöikseen kuntastrategian päivityksen.

Turun seudun kasvussa pysyminen vaatii investointeja

Sauvon strateginen tavoite kunnan kasvusta ja muuttovoiton lisäämisestä edellyttävät vetovoimaa ja pitovoimaa. Tarvitaan tulevaisuusinvestointeja, kuten yhdyskuntateknisiä investointeja sekä yritysten toimintaedellytyksiä tukevia investointeja.

Uusien asuinrakennushankkeiden edistämistä ja investointeja yhdyskuntatekniikkaan on priorisoitava, jotta Sauvo pysyy kiinni positiivisessa väestönkasvussa. Muuttovoitto edellyttää, että Sauvoon valmistuu vuosittain nykyistä suurempi määrä uusia asuntoja. Kehitysnäkymät ovat tältä osin nyt haasteelliset rakentamisen ja asumisen kustannusten nousun vuoksi.

Investointisuunnitelmakauden 2025–2029 merkittävimpiä investointeja ovat

- Kaukolämpöverkoston rakentaminen ja öljylämmityksestä luopuminen kunnan omistamissa kiinteistöissä (1,8 miljoonaa euroa) vuosina 2025–2026, joka lisää rakentamisinvestointien todennäköisyyttä Sauvon keskustaajamassa ja vähentää kunnan ilmastopäästöjä
- Lastentalon (0–2-luokkalaisten oma talo) loppurahoitus vuonna 2027 (778 000 euroa)
- Seuralan urheilukentän rakentaminen loppuunsaattaminen (420 000 euroa, avustusten jälkeen nettokustannus 238 000 euroa) vuosina 2025–2026, joka lisää lasten ja aikuisten harrastusmahdollisuuksia Sauvossa
- Koulukeskuksen (735 000 euroa) ja päiväkodin vanhempien osien (135 000 euroa) peruskorjaukset vuosina 2025–2027 rakennusten terveellisuuden ja turvallisuuden sekä viihtyvyyden ylläpitämiseksi

Sauvon tulevaisuus on valoisa

Haasteista huolimatta Sauvon tulevaisuus näyttää valoisalta. Sijaintimme on hyvä. Seutukuntamme vetovoima tulee kaikkien ennusteiden mukaan jatkumaan lähivuosina. Vaikka rakentaminen on hiipunut, valmiille vuokra- ja omistusasunnoille on riittänyt kysyntää. Olemme tehneet viime vuosina mittavat investoinnit niin kouluun ja päiväkotiin kuin liikkumisen ja viihtymisen parantamiseen. Meillä on kaikki edellytykset kasvaa.

23.10.2024 Sauvossa

Kunnanjohtaja Satu Simelius

2. Yleisosa

2.1 Kuntastrategia

Sauvon kunnan strategia 2022–2025 hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 6.6.2022. Kunnanvaltuusto hyväksyy vuosittain talousarvion, jossa asetetaan strategisista hankkeista johdetut strategiset tavoitteet, niitä toteuttavat toimenpiteet ja mittarit. Näiden tavoitteiden, toimenpiteiden ja mittareiden toteutumista arvioidaan osavuosisraporteissa ja tilinpäätöksissä. Strategiakauden arviointi tehdään valtuustokauden päätteeksi keväällä 2025. 1.6.2025 aloittava kunnanvaltuusto aloittaa uuden kuntastrategian laatimisen syksyllä 2025.

Sauvon kunnan visiona on *“vetovoimainen moderni maaseutu”*. Visio on pitkän aikavälin tavoite, päämäärä, joka pyritään toteuttamaan strategisella suunnitelmalla. Vetovoimalla tarkoitetaan tässä erityisesti väkiluvun, vapaa-ajan asumisen, matkailun ja yritystoiminnan kasvua nykyisestä. Vetovoimalla tarkoitetaan lisäksi Sauvon kunnan yleistä positiivista mainetta seudulla ja laajemmalla alueella.

Sauvon strategiseen suunnitelmaan on nostettu kolme strategista hanketta: *Sujuva Sauvo, Viestinnällä vetovoimaa ja Kasvun mahdollistajat*.

Sujuvalla Sauvolla viitataan ensinnäkin kunnan sisäisen organisaation toimivuuteen: henkilöstön hyvinvointiin, selkeisiin työkuviin, sujuvaan päätöksentekoon sekä taloudelliseen kestävyYTEEN. Toisekseen sillä viitataan asiointiin kunnan kanssa. Tavoitteena on helppo asiointi, sujuvat ja modernit toimintatavat sekä palveleva kohtaaminen.

Viestinnällä vetovoimaa –hankkeen suunnitelmaksi on strategiassa määritelty tuoda Sauvo *“maailmankartalle”*, eli lisätä Sauvon kunnan yleistä tunnettuutta, esitellä Sauvoa kuntana, jossa on modernit toimintatavat, mutta ympäristönä idyllistä maaseutua. Hankkeen tavoitteena on kasvattaa kunnan väkilukua, kasvattaa yritystoimintaa ja kasvattaa matkailumääriä Sauvon alueella.

Kasvun mahdollistajilla tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joiden on oltava kunnossa, jotta väkiluvun kasvu on mahdollista. Tavoitteina ovat uusien kiinnostavien asuinalueiden rakentaminen sekä erilaisten asuinmahdollisuuksien lisääminen. Lisäksi tavoitteena on ylläpitää ja parantaa perusinfrastruktuurin kuntoa sekä lisätä ympäristön estetiikkaa ja yleistä viihtyisyyttä Sauvossa.

Kolme strategista hanketta tukevat toisiaan. Sujuvat ja modernit toimintatavat on oltava olemassa, jotta voimme markkinoida Sauvon kuntaa sujuvana ja modernina. Ympäristön on oltava idyllinen ja esteettinen, jotta voimme

markkinoida Sauvon kuntaa idyllisenä maaseutukuntana. Sauvoon on rakennettava lisää asuntoja, jotta väkiluvun kasvu on mahdollista.

Strategisen suunnitelman toimenpanoa tukevat "Sauvon tapa toimia" eli Sauvon kunnan arvot: *rohkeus, ratkaisukyky, yhteisöllisyys ja ihmisläheisyys*. Näillä tavoilla toimia ja näitä arvoja korostamalla tuomme myös esille Sauvon kunnan vetovoimaa modernina maaseutuna.

Kuntastrategian seuraaminen talousarviossa

Valtuustoa sitovat tehtäväaluekohtaiset tavoitteet on määritelty talousarvioasiakirjassa. Tavoitteet perustuvat kuntastrategian kolmeen strategiseen hankkeeseen. Vuosittain asetettujen talousarviotavoitteiden toteutumista seurataan osavuosisiraporteissa (1–6 ja 1-9) sekä tilinpäätöksessä. Vuoden ensimmäisessä osavuosisiraportissa (1–3) tavoitteiden toteuman seuraaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Näiden lisäksi kuntastrategian toteutumiselle on talousarvion laadinnan yhteydessä määritelty oma seurantataulukonsa, josta saa yleisnäkymän strategisten tavoitteiden toteutumisesta. Kuntastrategian seurantataulukkoa päivitetään osavuosisiraporttien ja tilinpäätöksen yhteydessä.

KASVU

Väkiluvun, yritystoiminnan, vapaa-ajanasumisen ja matkailun kasvu.

Mittari	Lähtötilanne 31.12.2021	Tavoite 31.12.2024	Toteuma
Väkiluku	2959	3000	
Asuntokunnat	1385	1420	
Omakoti- ja paritalot	2715	2735	
Kesämökit	1378	1400	
Kerrostalot	10	11	
Rivitalot	96	100	
Vapaita tontteja, omakoti	50	30	
Tontteja kaavoitettuna, omakoti	7	20	
Vapaita tontteja, rivi- ja kerrostalo	0	0	
Tontteja kaavoitettuna, rivi- ja kerrostalo	3	3	

Vapaita tontteja, teollisuus	3	6	
Tontteja kaavoitettuna, teollisuus	13	6	
Asuntokaupat	8	15	
Myönnetyt rakennusluvut, uudet asuinkiinteistöt	3	10	
Kiinteistöveron määrä	1 189 791,54 e	1 300 000 e	
Kuntien välinen muuttovoitto/tappio	+10	+20	
Luonnollinen väestönlisäys	-7	0	
Yrityskanta	285	300	
Yritysbarometrin tulos, ka.	2,56	3,5	
Työpaikkojen lukumäärä	714	750	
Työttömien osuus / työvoima	3,7 %	3,5 %	

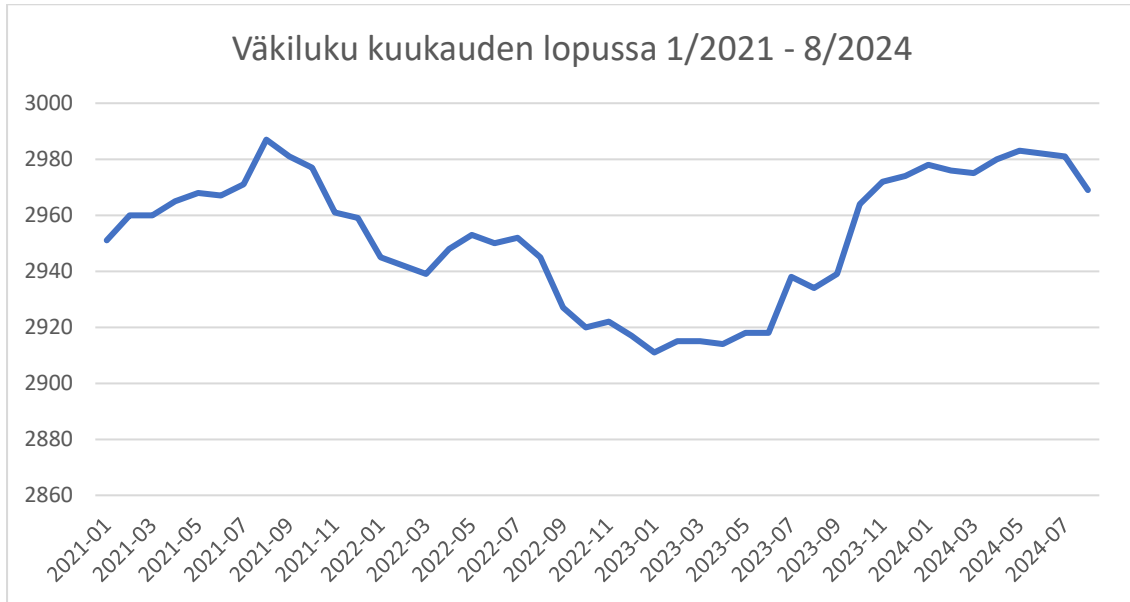
SUJUUVUUS

Kunnan kanssa asiointiin sujuvuus, kunnan sisäiset toimivat prosessit, talouden tasapaino ja asukastyytyväisyys.

Mittari	Lähtötilanne 31.12.2021	Tavoite 31.12.2024	Toteuma
Kertynyt ylijäämä, e/as.	1 505	500	
Lainat, e/as.	3 737	3 000	
Konserniin kertynyt ylijäämä, e/as.	124	500	
Konsernin lainat, e/as.	4 793	5 700	
Konsernin lainat ja vuokravastuut, e/as.	5 336	6 300	
Konsernin omavaraisuusaste, %	29,5	50	
Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus, %	61,5	50	
Taloudellinen huoltosuhte per 100 työssäkäyvää	140,80	120	
Henkilöstön tyytyväisyyskyselyn NPS-luku	-20	+50	
Asukastyytyväisyyskysely	Mittaristo kehitetään strategiakauden aikana		

2.2 Sauvon kunnan väestö

Sauvon kunnan väestökehitys vuosina 1/2021 – 8/2024

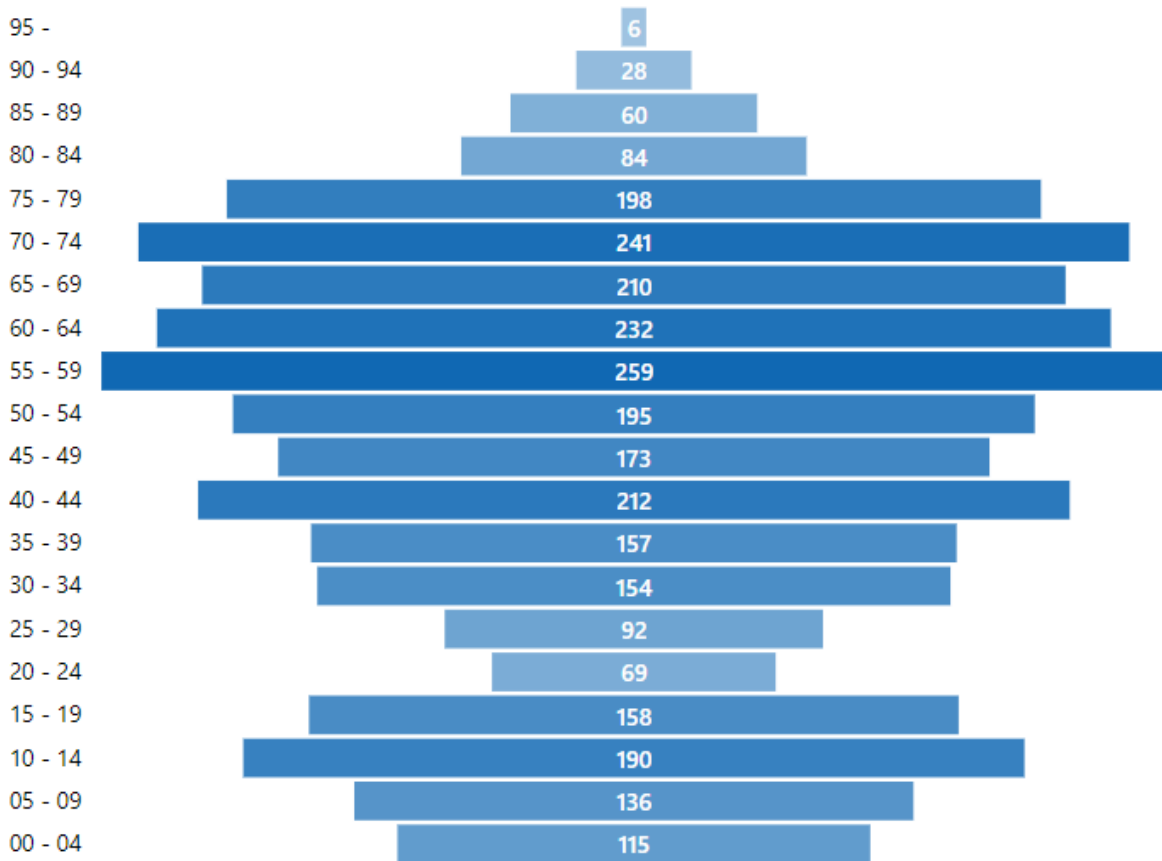

Tammi-elokuussa 2024 Sauvossa syntyi yhteensä 14 lasta, kuolleiden määrä samana aikana oli 19. Kuntien välinen nettomuutto tammi-elokuussa oli yhteensä - 19 ja nettomaahanmuutto + 19.

Sauvon kunnan asukasluku 31.8.2024 oli 2 969. Vuoden alusta lukien vähennystä asukasmäärässä oli -5.

Kuvaaja: Sauvon kunnan väestö 30.8.2024

Väestö kuukausittain ja ikäryhmittäin

2.3 Talousarviosta

Talousarvion ja -suunnitelman rakenne

Talousarviossa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Käyttötalousosan avulla ohjataan kunnan toimintaa. Valtuusto asettaa toiminnalle tavoitteet ja osoittaa määrärahat näiden saavuttamiseksi.

Tuloslaskelma, joka laaditaan käyttötalousosan pohjalta, osoittaa miten tilikauden tulorahoitus riittää käyttötalouden menoihin, korkoihin ja käyttöomaisuuden poistoihin. Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti.

Rahoituslaskelmassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö. Rahoitusosaan kerätään kunnan käyttötalous-, tuloslaskelma- ja investointien tulojen ja menojen aiheuttama kassavirta. Samoin rahoitusosaan merkitään lainakannan ja oman pääoman muutokset.

Talousarviossa esitetään eri hallintokunnille jakautuvat sisäiset kustannukset ja vyörytyserät (liite talousarviokirjan lopussa). Eläkemenot on kirjattu talousarvioon siten, että eläkemenoperusteiset kustannusarviot on kohdistettu aiheuttamisperiaatteen mukaisesti.

Talousarvion sitovuus

Talousarvio on kunnan toimielimiä sitova toimintaohje. Kunnanvaltuuston päättämät tehtävät (tehtäväaluetaso), sitovat tavoitteet ja niiden toteuttamiseen myönnetty määrärahat ovat muutettavissa vain kunnanvaltuuston päätöksellä.

Päätös määrärahamuutoksesta on tehtävä kyseisen talousarviovuoden aikana. Määrärahaa ei saa ylittää eikä käyttää muuhun kuin talousarviossa mainittuun tarkoitukseen, talousarvioon sisältymättömän toimintamuodon aloittamiseen tai palvelujen laajentamiseen.

Käyttötalousosan tulosalueiden määrärahat ja laskennalliset tulot ovat sitovia valtuustoon nähden nettomääräisinä (toimintakulut – toimintatuotot).

Investointimäärärahat ovat sitovia hankekohtaisesti tai ryhmittäin siten kuin ne on esitetty investointiosassa talousarviokirjan lopussa. Investointihankkeen myöhästyessä ja ulottuessa vuodenvaihteen yli, on hankkeen toteutusta oikeus jatkaa edellyttäen, että hankkeen kokonaismenot pysyvät edellisen vuoden

määrärahojen puitteissa. Hankkeiden jatkamisen vaikutukset talousarvioon käsitellään normaalin lisämäärärahakäsittelyn luonteisesti.

Rahoituslaskelmassa antolainojen ja lainakannan muutokset ovat sitovia valtuustoon nähden.

Talousarvion täytäntöönpano ja seuranta

Toimielinten tulee laatia käyttösuunnitelmansa niin, että ne vastaavat valtuuston hyväksymää talousarviota. Käyttösuunnitelmat ja mahdolliset muutokset käyttösuunnitelmissa on annettava aina tiedoksi taloushallintoon ja hallintojohtajalle. Käyttösuunnitelmat päivitetään tarvittaessa vuoden aikana. Vastuuhenkilöiden tulee seurata talousarvionsa ja asetettujen tavoitteiden toteutumista ja säännöllisesti valmistella niitä koskevat raportit hallintosäännön määräysten mukaan. Osavuosikatsaus laaditaan kolme kertaa vuodessa, 30.3., 30.6. ja 30.9. toteutuneen tilanteen mukaisesti. Ensimmäisessä katsauksessa raportoidaan vain talouden toteumasta sekä mahdollisista merkittävistä talouden ja toiminnan poikkeamista.

Muut katsaukset pitävät sisällään myös tilinpäätösennusteen sekä keskeisten strategisten tavoitteiden toteuman. Osavuosikatsaus käsitellään kunnanhallituksessa ja saatetaan myös valtuustolle tiedoksi.

Tulojen seuranta

Lautakuntien on huolehdittava, että kunnan päätettävissä olevat maksut tarkistetaan kustannusten nousua vastaavasti ja kunnalle kuuluvat tulot peritään tehtyjen sopimusten ja ohjeiden mukaisesti. Vastuuhenkilöiden on huolehdittava toimintaan ja investointeihin saatavien valtionosuuksien ym. avustusten hakemisesta ja niiden oikeellisuudesta sekä toimitettava kopio avustushakemuksesta hallintojohtajalle. Samoin on huolehdittava myös muiden tulojen oikea-aikaisesta laskuttamisesta ja kertymisestä.

Määrärahojen muutokset

Jos tehtävään osoitettu määräraha ei riitä, on hyvissä ajoin ennen sen loppumista ryhdyttävä toimenpiteisiin toiminnan supistamiseen ja/tai sovittamiseen jäljellä olevan määrärahan puitteissa.

Määrärahan muutosesitys kunnanvaltuustolle tulee tehdä talousarviovuoden aikana. Esityksen perusteluissa on selvitettävä, mihin toimenpiteisiin on ryhdytty lisämäärärahatarpeen välttämiseksi ja mistä lisämääräraha tarve johtuu.

Vuoden 2025 talousarviosta ja vuosien 2026–2027 taloussuunnitelmasta

Talousarvion ulkoiset toimintatuotot ovat 1 702 088 euroa ja toimintakulut -10 062 172 euroa. Talousarvion toimintakate on -8 360 084 euroa.

Verotuloja arvioidaan kertyvän yhteensä 7 585 000 euroa ja valtionosuuksia yhteensä 1 798 317 euroa.

Valtionosuudet perustuvat Valtionvarainministeriön ennakkollisiin valtionosuuslaskelmiin vuodelle 2025. Lopulliset päätökset vuoden 2025 valtionosuudesta tehdään aivan vuoden 2024 lopussa.

Verotulot ja valtionosuudet

Verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuotosta sekä kiinteistöverosta. Verotuloarviot perustuvat kuntaliiton ennustekehikkoon, johon on tehty kuntakohtaisia tarkennuksia. Talousarviossa ja -suunnitelmassa kunnan kunnallisveron tuotto on laskettu 8,80 %:n kunnallisveron mukaan.

1.1.2024 voimaantulleen kiinteistöverolainsäädännön uudistamisen myötä. Maapohjan yleisen kiinteistöveroprosentin alarajaksi tuli 1,30. Rakennusten yleisen kiinteistöveroprosentin alarajana säilyi 0,93.

Vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,41-1,00 %. Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentti tulee määrätä välillä 0,00 - 2,00.

Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveron lakisääteinen vaihteluväli on 2,00 % - 6,00 %. 2,60% on 2 X yleinen kiinteistöveroprosentti.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittu käyttäen alla lueteltuja tulo- ja kiinteistöveroprosentteja. Kunnanvaltuuston tulee vahvistaa veroprosentit kokouksessaan 11.11.2024.

	%
Tuloveroprosentti	8,80
<i>Yleinen kiinteistöveroprosentti (rakennukset)</i>	<i>1,30</i>
<i>Yleinen kiinteistöveroprosentti (maa-alueet)</i>	<i>1,30</i>
Vakinaisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti	0,60
Muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti	1,40
Tuloverolain 22 §:ssä tarkoitetun yleishyödyllisen yhteisön omistaman rakennuksen ja sen maapohjan kiinteistöveroprosentti	0,00
Asemakaavan mukaisen rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistövero	2,60

Valtionosuudet

Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM).

Valtionosuuden arvio perustuu Valtionvarainministeriön ennakkollisiin valtionosuuslaskelmiin vuodelle 2025. Lopulliset päätökset vuoden 2025 valtionosuudesta tehdään aivan vuoden 2024 lopussa.

Suunnitelmavuosien valtionosuustiedot ovat vielä erittäin karkealla tasolla ja tarkentuvat vasta vuoden 2025–2026 aikana.

2.4 Riskienhallinta

Riskienhallinta Sauvon kunnassa

Sauvon kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet on tarkoitus päivittää loppuvuoden 2024 tai alkuvuoden 2025 aikana.

Riskienhallinnan periaatteet ja riskiluokittelu

Riskienhallinnan avulla tunnistetaan organisaation toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle. Riskienhallinnan tavoitteena on saada kohtuullinen varmuus organisaation tavoitteiden saavuttamisesta koskien:

- strategisia tavoitteita
- operatiivisia tavoitteita
- raportoinnin luotettavuutta sekä
- lakien ja ohjeiden noudattamista.

Riski on mahdollinen tapahtuma tai tapahtumaketju, joka voi vaarantaa tavoitteiden saavuttamisen lyhyellä tai pitkällä aikavälillä tai uhata organisaation mainetta. Riski ei ole ainoastaan negatiivisen asian mahdollinen tapahtuminen, vaan myös se, että jokin voimavarojen mahdollistama hyvä jää toteutumatta. Sisäisen valvonnan kannalta on olennaista, että toimintaan liittyvät riskit ja mahdollisuudet on arvioitu ja ymmärretty.

Sauvon kunnan riskit luokitellaan strategisiin, operatiivisiin, taloudellisiin ja vahinkoriskeihin. Strategiset riskit ovat riskejä, jotka liittyvät Sauvon kuntastrategiassa määriteltyjen pitkän aikavälin tavoitteisiin, menestystekijöihin sekä niihin kohdistuviin sisäisiin tai ulkoisiin epävarmuustekijöihin. Operatiivisilla riskeillä tarkoitetaan kunnan operatiiviseen toimintaan, projektihallintaan, tietohallintoon ja juridiseen vastuuseen liittyviä riskejä. Taloudelliset riskit liittyvät talouden tasapainoon, investointeihin ja rahoitukseen. Vahinkoriskit kohdistuvat yleensä tiettyyn kohteeseen ja vahingon mahdollisuus sekä seuraukset ovat etukäteen tiedossa, mutta vahingon todennäköisyyttä ei tiedetä.

Riskienhallinnan on katettava kaikki olennaiset toiminnan riskit. Merkittävät riskit on tunnistettava, arvioitava ja luokiteltava sekä luotava niille riittävät riskienhallintakeinot. Valvontatoiminta tulee järjestää kustannustehokkaasti niin, että siihen sijoitetut resurssit suhteutetaan tavoiteltaviin hyötyihin.

Riskienhallinnan tulee olla osa normaalia Sauvon kunnan toiminnan suunnittelua, päätöksentekoa sekä toiminnan arviointia. Riskienhallinta tulee sisällyttää kunnan prosesseihin ja toimintatapoihin. Riskien arviointi ja raportointi tulee

kytkeä kiinteästi vuosittaiseen toiminnan ja talouden suunnittelu- ja raportointiprosessiin.

Alla on lueteltu erilaisia riskejä, joihin Sauvon kunnassa tulee varautua. Esimerkkiluettelo ei ole tyhjentävä, vaan on tarkoitettu virikkeeksi riskikartoitusten laadinnassa.

Strategiset riskit:

Toimintaympäristö

- Väkiluvun muutokset, väestön ikärakenne ja hyvinvointi
- Elinkeinoelämän kehitys
- Yhdyskuntarakenne
- Ympäristön kuormitus
- Valtiontalous, hyvinvointialueen talous
- Lainsäädäntö
- Muuttoliikkeet

Toiminnan kehittäminen

- Palvelujen järjestäminen
- Toiminnan kehittämismahdollisuuksien tunnistaminen
- Asiakaskäyttäytyminen
- Maine- ja imageriskit

Johtaminen

- Johtamisjärjestelmä
- Johtamiskulttuuri
- Johtamistaidot
- Poliittinen päätöksentekokyky

Operatiiviset riskit:

Toiminta

- Prosessien toimivuus
- Talouden seuranta

- Projektien ja hankkeiden hallinta
- Toimitilat ja kiinteistöt
- Ympäristöriskit

ICT

- Teknologiaosaaminen
- Ostopalveluiden jatkuvuus
- Tekniset häiriöt. Järjestelmien luotettavuus
- Tietosuojat

Juridinen vastuu

- Sopimusriskit
- Hankintaosaaminen

Taloudelliset riskit:

Tulorahoituksen riittävyys

- Toimintatuotot
- Verotulopohja
- Valtionosuusjärjestelmän muutokset

Menojen hallinta

- Henkilöstömenot
- Investointimenot
- Palvelujen ostot
- Vaikutukset käyttötalouteen

Rahoitus

- Kassanhallinta
- Korkoriski

- Markkinariski
- Takauriski

Vahinkoriskit:

Onnettomuudet

- Myrskyt, tulvat, sähkökatkot
- Tulipalot
- Ympäristöonnettomuus
- Kulkutaudit, pandemiat

Toimitilat, koneet, kalusto

- Toimitilojen turvallisuus

- Henkilöstön turvallisuus, työsuojelu
- Rikosturvallisuus

Henkilöstö

- Avainhenkilöriski
- Pienen organisaation haavoittuvuus
- Osaaminen
- Saatavuus, rekrytoinnit
- Työhyvinvointi
- Sairauspoissaolot, muut pitkät poissaolot

Talousarviossa riskianalyysi tehdään tehtäväalueittain riskianalyysitaulukkoon.

Riskianalyysitaulukko

Olennainen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet

Riskin toteutumista arvioidaan välillä 1-5, jossa 1 = erittäin epätodennäköinen ja 5= erittäin todennäköinen.

Riskin seurausten vaikutuksia arvioidaan välillä 1-5, jossa

1= Lähes merkityksetön:

- vahingot: mitättömiä
- vaikutus toimintaan: mahdollisesti lyhyt paikallinen toiminnan keskeytys

2= Lievästi haitallinen:

- vahingot: pieniä taloudellisia tai muita vahinkoja
- vaikutus toimintaan: enintään lyhyt keskeytys

3=Kohtalainen:

- vahingot: henkilöihin, talouteen ja maineeseen liittyviä vahinkoja
- vaikutus toimintaan: uusia työjärjestelyjä edellyttävä keskeytys, jolla vaikutuksia toimintaan ja talouteen

4=Vakava:

- vahingot: merkittäviä henkilöihin (loukkaantuminen), talouteen ja maineeseen liittyviä vahinkoja
- vaikutus toimintaan: vakavia häiriöitä ja/tai pitkiä toiminnan keskeytyksiä

5=Erittäin vakava:

- vahingot: henkilön/henkilöiden vakava vammautuminen tai kuolema, suuret taloudelliset vahingot, erittäin merkittävä maineriski
- vaikutus toimintaan: toiminnan jatkuminen epävarmaa, toiminta keskeytyy tai päättyy

2.5 Kuntakonserni

Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunta JUHTA:n julkaisema suositus JHS 199 (Kuntien ja kuntayhtymien talousarvio ja – suunnitelma) ohjaa kuntakonsernin tavoiteasetantaa seuraavasti:

“Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä konserniohjauksen periaatteista. Valtuusto voi asettaa tavoitteita konsernijohdolle koskien tytäryhteisöjen toiminnan ohjausta ja valvontaa.

Valtuusto voi lisäksi asettaa tavoitteita, jotka ohjaavat niiden edustajia tytäryhteisön toimielimissä. -- Konserniyhtiöille asetettavat liiketoiminnan strategiset kehittämistavoitteet sekä toiminnan ja talouden tavoitteet tulee määritellä yhteisön liiketoiminnan lähtökohdista siten, että ne perustuvat kuntastrategiaan sekä yhtiöiden luokitteluun, niiden merkittävyyden ja riskien mukaan. Tavoitteiden lisäksi yhtiöiden taloudellista asemaa seurataan sellaisilla tunnusluvuilla, joita käytetään vastaavien markkinoilla toimivien yhteisöjen seurannassa.

Omistajaohjauksella tulee huolehtia siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Tytäryhteisön perustamisella tulee aina olla jokin kunnan toimintaan liittyvä strateginen tavoite ja tytäryhteisön tulee lähtökohtaisesti pyrkiä toteuttamaan näitä omistajan tavoitteita ja tarkoituksia sekä ottaa toiminnassaan ja päätöksenteossään huomioon yhteisön asema osana kuntakonsernia.

Valtuusto voi ohjata asettamillaan tavoitteilla myös tytäryhteisöjä niiden omassa tavoitteenasettelussa. Valtuuston ohjaus ei kuitenkaan sido oikeudellisesti tytäryhteisöjä. Tavoiteasettelu tässä tarkoituksessa on luonteeltaan välillistä, pääomistajan tahdon esiintuomista. Konserniohjeet täydentävät tytäryhteisölle sen perustamisvaiheessa ja yhtiöjärjestyksessä asetettuja kunnan toimintaan liittyviä tavoitteita, joten niistä poikkeamiseen tai noudattamatta jättämiseen tulisi tytäryhteisön johdon esittää erityisen perusteltu syy.

Kuntakonsernin taloutta ja investointeja on voitava suunnitella ja ohjata yhdessä, jotta konsernin kokonaisuus voidaan varmistaa ja rajalliset resurssit käyttää mahdollisimman tehokkaasti hyödyksi. Valtuuston tavoiteasettelu voi koskea tytäryhteisön asemaa, toiminnan laajuutta, vaikuttavuutta ja toimintaedellytyksiä (mm. investoinnit, toimitilat, henkilöstö) tai palvelun laatua, hinnoitteluperiaatteita taikka pääoman tuottovaatimuksia. **Tytäryhteisölle asetettavat tavoitteet tulee pääsääntöisesti ottaa kunnan ja kuntayhtymän**

voimassa olevaan talousarvioon ja -suunnitelmaan. Tärkeää on arvioida myös tytäryhteisön talouteen ja toimintaan liittyviä riskejä ja niiden vaikutusta tavoitteiden saavuttamiseen.”

Voimassa oleva strategia hyväksyttiin valtuustossa 6.6.2022. Konserniohje on hyväksytty valtuustossa 10.9.2018 ja sitä on päivitetty valtuustossa 12.6.2023. Kuntastrategia ja konserniohje ohjaavat kuntakonsernia lainsäädännön ohella.

Kuntalain 48 § mukaan ”Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja tai pormestari ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä määrätään konsernijohdon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Konsernijohto vastaa kuntakonsernissa omistajaohjauksen toteuttamisesta sekä konsernivalvonnan järjestämisestä, jollei hallintosäännössä toisin määrätä.”

Keskeisten konserniyhtiöiden osinko- tai vastaava taloudellinen odotusarvo vuoden 2023 tuloksen ja 2024 ennusteen perusteella on yhtiöittäin seuraava:

Sauvon Vesihuolto Oy, ei osinkotavoitetta

Sauvon Vuokra-asunnot Oy (entinen Kiinteistö Oy Sauvon asunnot), ei osinkotavoitetta

Sauvon vanhustenkotiyhdistys ry, ei yhdistykseen sijoitettujen varojen tuotto-odotusta

Rantolan Riikkala Oy (yhtiön hakemisesta selvitystilaan päätetään osakkaiden kokouksessa 26.11.2024), ei osinkotavoitetta

Konserniohjauksen yleiset tavoitteet

Kunta toimii aktiivisena omistajana ohjaten konserniyhteisöjä niiden toiminnan luonteen edellyttämällä tavalla ottaen huomioon kuntastrategian. Samalla pidetään huoli siitä, että kuntakonsernin toiminta ja talous ovat eri tunnusluvuilla ja mittareilla arvioituina terveellä pohjalla.

Konserniohjeen tarkoituksena ei ole rajoittaa tytäryhteisöjen toimintavapautta omistajan sille asettamien tavoitteiden saavuttamiseksi, vaan selkiyttää yhteisiä toimintaperiaatteita.

Emokunta keskittyy toiminta- ja taloussuunnitelmassa talouden tasapainottamiseen sekä oman investointisuunnitelmansa rahoittamiseen. Se ei sisällä ennakonäkemyksiä konserniyhtiöiden pääomittamiseen eli konserniyhtiöiden omat investointitarpeet on rahoitettava tulorahoituksella ja

tarvittaessa vieraalla pääomalla, mitkä tulee ottaa huomioon asetettaessa pitemmän aikavälin tavoitteita.

Keskeisille konserniyhtiöille annetaan osana talousarviota seuraavia toiminnallisia tavoitteita:

Omistajan tavoite Sauvon Vesihuolto Oy:lle on laadukkaan vesi ja jätevesipalvelun tuottaminen siten, että yhtiö pyrkisi määrätietoisesti parantamaan yhtiön kannattavuutta säännöllisin maksukorotuksin. Lisäksi yhtiön tulee huolehtia mahdollisimman häiriöttömän vedenjakeluverkon ylläpidosta toiminta-alueellaan ja panostaa lähivuosien suurimpaan investointiinsa, eli jätevesien puhdistushankkeeseen. Jätevesien puhdistamisesta kunnanhallitus antoi erillisen konserniohjeen yhtiölle kokouksessaan 29.8.2022. Vuoden 2025 aikana tulee omistajan kanssa sopia investointien rahoittamisjärjestelyistä.

Omistajan tavoite Sauvon vuokra-asunnot Oy:lle on huolehtia hyvin hoidettujen, kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen riittävästä tarjonnasta kunnassa. Tavoitteena on hyvä käyttöaste ja vähäiset vuokrasaavat sekä yhtiön tulee voida keskipitkällä aikavälillä suorittaa sijoitetulle pääomalle kohtuullista tuottoa. Selvitystilassa olevan Kiinteistö Oy Sauvon asuntojen omaisuus sulautetaan uuteen yritykseen ja Sauvon vuokra-asunnot Oy jatkaa toimintaa kuten Kiinteistö Oy Sauvon asunnot.

Kuntaomistajan tavoitteena on siirtää Sauvon vanhustenkotiyhdistyksen omistaman sekä kunnan suoraan omassa taseessaan omistamat vuokra-asunnot Sauvon vuokra-asunnot Oy:n omistukseen kaukolämpöinvestointien valmistuttua, jotta vuokra-asuntojen hallinnointi olisi selkeästi yhdellä taholla konsernissa. Näin on mahdollista tehdä pitkäjänteisempää vuokra-asuntojen kehittämistä kunnassa. Konsernin omistamia vuokra-asuntoja on tarkasteltava kokonaisuutena niin, että osasta kiinteistöistä voidaan luopua yhtiön vakavaraisuuden turvaamiseksi, kuitenkin niin, että vuokra-asuntojen saatavuus kunnan alueella ei vaarannu.

Rantolan Riikkala Oy:n osalta yhtiön hakemisesta selvitystilaan päätetään osakkaiden kokouksessa 26.11.2024. Yhtiön tilanteen ollessa avoin, omistaja ei aseta yhtiölle tässä vaiheessa tavoitetta vuodelle 2025.

Kuntayhtymien ja osakkuusyhteisöjen (omistus 1–50 %) osalta ei ole asetettu konserniohjausjärjestelmää.

6. Käyttötalous

Sauvon kunnan talousarvion käyttötalousosan toimintakate (ulkoiset ja sisäiset menot sekä tulot huomioiden) on seuraava.

Taulukko 1

Käyttötalousosan toimintakate						Muutos % 2024/2025
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026, €	TS 2027, €	
Toimintatulot	3 609 847	3 195 681	3 364 560	2 647 001	2 702 940	5,3%
Toimintamenot	-11 115 494	- 10 948 347	-11 724 644	-11 693 936	-11 927 772	7,1%
Toimintakate	-7 505 647	- 7 752 666	-8 360 084	-9 046 935	-9 224 832	7,8%
Vyörytyserätulot	218 700	258 757	268 074	273 436	278 905	3,6%
Vyörytyserämenot	-218 700	- 258 758	-268 074	-273 436	-278 905	3,6%

Em. nettomenot jakautuvat toimitelimitäin seuraavasti:

KÄYTTÖTALouden NETTOMENOJEN JAKAUTUMINEN sis. ja ulk.

Käyttötalouden nettomenojen jakautuminen						Muutos % 2024/2025
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026, €	TS 2027, €	
Keskusvaalilautakunta	-3 950	- 2 071	-12 468	-12 719	-12 975	502,0%
Tarkastuslautakunta	-15 255	-16 609	-18 410	-18 778	-19 153	10,8%
Kunnanhallitus	-1 382 466	- 1 371 014	-1 640 330	-1 823 134	-1 856 583	19,6%
Sivistyslautakunta	-5 938 830	- 6 190 224	-6 441 832	-6 563 532	-6 694 789	4,1%
Tekn.- ja ympäristö ltk	-165 146	- 172 748	-247 044	-628 772	-641 332	43,0%
Nettomenot yhteensä	-7 505 647	-7 752 666	-8 360 084	-9 046 935	-9 224 832	7,8%

Käyttötalousosa toimielimittäin, valtuustotasolla vahvistettavan luokituksen mukaisesti.

Toimielin	Tehtäväalue
Keskusvaalilautakunta	Vaalit
Tarkastuslautakunta	Tilintarkastus
Kunnanhallitus	Yleishallinto Kehittämisen- ja vaikuttamistehtävät
Sivistyslautakunta	Hallinto Koulutoimi Varhaiskasvatus Vapaa-aikatoimi Kulttuuripalvelut
Tekninen- ja ympäristölautakunta	Hallinto Yhdyskuntapalvelut Kiinteistötoimi Rakennustarkastus Ruokahuolto Ympäristönsuojelu

3.1 Keskusvaalilautakunta

Keskusvaalilautakunnan tehtävänä on yleisten valtakunnallisten vaalien järjestäminen. Yleisiä valtakunnallisia vaaleja ovat kuntavaalit, aluevaalit, eduskuntavaalit, presidentinvaalit ja EU-vaalit.

Toimielimen talousarvio yhteensä

Käyttötalouden toimintakate						Muutos % 2024/2025
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	
Toimintatulot	5 546	13 200	3 000	3 060	3 121	-77,3 %
Toimintamenot	-9 497	-15 271	-15 468	-15 779	-16 096	1,3 %
Toimintakate	-3 950	-2 071	-12 468	-12 719	-12 975	502 %
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-1 006					

3.1.1 Vaalit

Tilivelvollinen: Keskusvaalilautakunnan sihteeri

Vuonna 2025 järjestetään huhtikuussa alue- ja kuntavaalit.

Kuntastrategian toteuttaminen, vaalit	
Sujuva Sauvo - Kunnan kanssa on helppoa asioida. Sujuvat, modernit toimintatavat ja palveleva kohtaaminen.	
Tavoite 2025	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Alue- ja kuntavaalien järjestäminen onnistuneesti.	Äänestämässä tai ääntenlaskussa ei ole ongelmia Sauvossa ja Karunassa.

Olennainen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Sähkökatkot tai muut tietoliikenne-ongelmat vaikeuttavat äänestyksen järjestämistä.	2	3	Tietoliikenteelle luodaan varajärjestelmiä ja henkilöstön osalta huolehditaan sijaisjärjestelyistä.
Vaalilautakuntiin on vaikea löytää kelpoisia jäseniä.	3	2	Kunnanhallitus nimeää vaalilautakuntien jäsenet riittävän ajoissa.

3.2 Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on hallinnon ja talouden tarkastamisen järjestäminen.

Toimielimen talousarvio yhteensä

Käyttötalouden osan toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	Muutos % 2024/2025
Toimintatulot						
Toimintamenot	-15 255	-16 609	-18 410	-18 778	-19 153	10,8 %
Toimintakate	-15 255	-16 609	-18 410	-18 778	-19 153	10.8 %
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-378					

3.2.1 Tilintarkastus

Toiminnan päämääränä on edesauttaa hallinnon laillisuuden toteutumista sekä valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista.

Tilivelvollinen: Tarkastuslautakunta

Kuntastrategian toteuttaminen, tilintarkastus	
Sujuva Sauvo - Kuntatalous pidetään tasapainossa ja palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Kunnan strategiset tavoitteet huomioidaan kunnan toiminnassa.	
Tavoite 2025	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Tilintarkastuksen lakisääteinen toteuttaminen vuoden 2025 tilinpäätöksen osalta.	Tarkastuksen toteutus ja tarkastuskertomuksen laadinta kesäkuun valtuuston tilinpäätöskokoukseen mennessä.

Olennainen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Tarkastuslautakunnan toimivuus ja osaaminen luottamushenkilö- vaihdosten jälkeen.	2	2	Uusien lautakunnan jäsenten perehdytys tehtävään kunnan viranhaltijoiden ja tilintarkastajan toimesta.

3.3 Kunnanhallitus

Kunnanhallituksen tehtävänä on Sauvon kuntastrategian mukaisesti johtaa kunnan hallintoa sekä huolehtia kunnan taloudesta, taloudenhoidosta, elinkeinopolitiikasta, kaavoituksesta ja kuntien välisestä yhteistoiminnasta.

Kunnanhallitus valmistelee valtuustolle sen päätettävät asiat (pl. tarkastuslautakunnan valmistelemat asiat) ja huolehtii valtuuston päätösten täytäntöönpanosta.

Toimielimen talousarvio yhteensä

Käyttötalouden osan toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	Muutos % 2024/2025
Toimintatulot	153 752	165 700	235 885	90 603	95 414	42,4%
Toimintamenot	-1 536 219	-1 536 714	-1 876 215	-1 913 737	-1 951 997	22,1%
Toimintakate	-1 382 466	-1 371 014	-1 640 330	-1 823 134	-1 856 583	19,6%
Vyörytyserätulot	218 700	258 757	268 074	273 436	278 905	3,6%
Vyörytyserämenot	-36 892	-61 634	-61 956	-63 196	-64 459	0,5%

Toimielimen henkilöstöresurssi

Henkilöstö TA 2024	Htv	Muutos 2024/2025
Kunnanjohtaja	1	-
Hallintojohtaja	1	-
Sivistysjohtaja	0,3	-
Pääkirjanpitäjä	1	-
Hallinnon suunnittelija	1	-
Kanslisti	1,6	+0,5
Asianhallintasihteeri	1	-
Elinvoimakoordinaattori	1	-
Yhteensä	7,9	

3.3.1 Yleishallinto

Yleishallinnon tehtäväalueeseen sisältyvät:

- kunnallisjohtoon kuuluvien päätöksentekuelimien (valtuusto, hallitus, kunnanjohtaja) toiminta,
- hallintotoimiston tuottamat talouden- ja rahoituksen, henkilöstöhallinnon, tietohallinto sekä muut sisäiset ja ulkoiset palvelut,
- työyhteisön kehittämistoimintoina työsuojelu, yhteistoiminta ja työterveydenhuolto
- Turun seudun itäisten kuntien kuntayhteistyö sekä kuntien yleinen yhteistoiminta
- sekä muu yleishallinto: henkilötietosuojaja ja arkistointi.

Käyttötalouden osan toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	Muutos % 2023/2024
Toimintatulot	37 746	20 000	20 000	20 400	20 808	
Toimintamenot	-1 052 175	-989 174	-1 019 189	-1 039 571	-1 060 353	3,0%
Toimintakate	-1 014 429	-969 174	-999 189	-1 019 171	-1 039 545	3,1%
Vyörytyserätulot	218 700	258 757	268 074	273 436	278 905	3,6%
Vyörytyserämenot	-31 535	-55 242	-55 268	-56 374	-57 501	0%

Tilivelvollinen: Hallintojohtaja

Kuntastrategian toteuttaminen, yleishallinto

Sujuva Sauvo - Kuntatalous pidetään tasapainossa ja palvelut tuotetaan kustannustehokkaasti ja laadukkaasti. Palveluiden järjestämisessä käytetään eri tuottamisen vaihtoehtoja ja ne tuotetaan asiakaslähtöisesti.

Sujuva Sauvo - Henkilöstö on osaavaa ja palveluultista. Henkilöstö on ammattitaitoista ja voi hyvin. Kunta on vetovoimainen työnantaja.

Sujuva Sauvo - Palveluprosesseja järjeistetään ja digitalisoidaan, jotta ne olisivat tulevaisuudessa kattavammin ja nopeammin kuntalaisten saatavilla.

Sujuva Sauvo, Viestinnällä vetovoimaa - Kunnan toiminta on avointa ja sujuvaa. Tavoitteena on, että jokainen kuntalainen tuntee olevansa arvostettu ja hänen osallisuudellaan on merkitystä.

Tavoite 2025	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Kuntaa ja sen toimintoja johdetaan suunnitelmallisesti kohti yhdessä määriteltyjä tavoitteita.	Kuntastrategian 2021-2025 toteutumisen arvio valtuustossa. Uuden valtuustokauden kuntastrategiatyön käynnistyminen.
Kunnan työntekijät jaksavat ja viihtyvät paremmin työssään.	Sairauspoissaolojen määrä laskee vuoteen 2024 verrattuna. Koulutuspäivien määrää nostetaan vuoteen 2024 verrattuna.
Laadukas ja avoin päätöksenteko.	Luodaan kunnan luottamuselimille ohjeet ja mallit, jotta kuntalaisilla olisi paremmat mahdollisuudet seurata ja osallistua kunnan päätöksentekoon.

Olennainen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Kunnan työntekijöiden suuri vaihtuvuus	3	3-4 tehtävästä riippuen	Panostetaan hyvään työilmapiiriin ja työhyvinvointiin. Lisätään henkilöstön tietotaitoa ja tiedon jakamista työntekijöiden kesken. Tehtäväkuvien ja prosessikuvausten päivittäminen.

3.3.2 Kehittämisen- ja vaikuttamistehtävät

Tehtäväalueeseen sisältyvät:

- yrityspalvelut
- elinvoimahankkeet ja matkailun kehittäminen
- elinvoimatoimikunta ja vapaa-ajanasukkaiden toimikunta
- kunnan markkinointi ja viestintä
- toimiva maankäyttö ja kaavoittaminen, tonttikaupat
- joukkoliikennepalvelut
- Turun työllisyysalueen työllisyyspalvelut
- maaseutupalvelut, jotka ostetaan Paimion kaupungilta
- kotouttamispalvelut, jotka ostetaan Kaarinan kaupungilta

Käyttötalouden toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	Muutos % 2024/2025
Toimintatulot	116 007	145 700	218 885	70 203	74 606	48,2%
Toimintamenot	-484 044	-547 540	-857 026	-874 166	-897 644	56,5%
Toimintakate	-368 037	-401 840	-641 141	-803 963	-817 038	59,6%
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-5 357	-6 392	-6 688	-6 822	-6 958	4,6%

Tilivelvollinen: Elinvoimakoordinaattori, sivistysjohtaja (markkinointi)

Kuntastrategian toteuttaminen, kehittämis- ja vaikuttamistehtävät	
<p>Sujuva Sauvo – sujuvat elinkeinopalvelut, sujuvat tonttikaupat, sujuva asiointi työllisyyspalveluiden, kotouttamispalveluiden ja maaseutupalveluiden kanssa.</p> <p>Viestinnällä vetovoimaa – tavoitteellinen kuntamarkkinointi, joka tähtää väkiluvun kasvuun sekä matkailun vetovoiman lisäämiseen.</p> <p>Kasvun mahdollistajat – kiinnostavien asuinalueiden rakentaminen Sauvoon ja erilaisten asumismahdollisuuksien vahvistaminen toimivalla kaavoituksella ja monipuolisella tonttivarannolla.</p>	
Tavoite 2025	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Vahvistetaan elinkeinopalveluita ja matkailun edistämistä.	Elinvoimaohjelman toimenpiteiden jalkauttaminen talousarviovuoden aikana. Vähintään yhden uuden elinvoimahankkeen käynnistäminen.
Rakennusprojektien edistäminen.	Vähintään yhden uuden yksityisen asuntohankkeen käynnistyminen. Myydyt tontit. Vähintään 3 kpl.
Koko kunnan työttömyysprosentti on matalampi kuin edellisellä vuonna.	Työttömien osuus työvoimasta (TEM) %, vuoden keskiarvo.

Olennainen riski 2024	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Epävarmuus taloudessa ja rakennusteollisuudessa vähentää rakentamisen investointeja.	4	3	Aktiivinen yhteydenpito kiinteistöyrityksiin Sauvon asuntojen kovaan kysyntään liittyen.
Tilojen kausityöntekijät eivät työllisty kausityön ulkopuolella, jolloin kunnan työttömyyden sakkomaksut kasvavat.	4	4	Aktiivinen kotouttamistyö ja työpaikkojen etsintä kausityöntekijöille.
TE-uudistuksessa nousee esiin ongelmia, jotka vaarantavat sauvolaisten työttömien palvelut	2	4	Kunnan aktiivinen rooli työllisyyspalveluiden kanssa.

3.4 Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan toiminnan päämääränä on Sauvon asukkaiden tarpeita vastaavien varhaiskasvatus-, opetus-, sivistys-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestäminen ja saatavuuden varmistaminen sekä kuntalaisten hyvinvoinnin tukeminen ja edistäminen.

Kunta järjestää varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut pääosin itse lukuun ottamatta vaativaa erityisopetusta ja ruotsinkielistä opetusta, jotka järjestetään yhteistyössä Kemiönsaaren kunnan kanssa. Lakisääteisiä ja lasten/oppilaiden tarpeiden mukaisia palveluita tuotettaessa huolehditaan erityisesti laadusta, oikeudenmukaisuudesta, joustavuudesta sekä lapsi-/oppilaslähtöisyydestä.

Vapaa-aikatoimi vastaa nuorisotoimesta, hyvinvointityöstä sekä liikuntatoimesta. Nuorisotoimi tukee nuorten kasvua ja omaehtoista toimintaa, edistää nuorten hyvinvointia ja osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Hyvinvointityö vastaa kaiken ikäisten kuntalaisten hyvinvoinnin seuraamisesta, raportoinnista ja edistämisestä sekä hyvinvointitiedon tuottamisesta. Liikuntapalvelut vastaavat liikuntatoiminnan edellytysten luomisesta kunnassa ja sillä tarkoitetaan monialaista yhteistyötä kunnan muiden toimialojen, urheiluseurojen ja yhdistysten kanssa.

Kulttuuripalvelut vastaavat kulttuuri-, kirjasto- ja museotoiminnasta sekä edistävät kuntalaisten elinikäistä oppimista ja eri-ikäisten kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla vapaan sivistystyön koulutuspalveluita (kansalaisopisto sekä musiikkiopisto).

Toimielimen talousarvio yhteensä

Käyttötalouden toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	Muutos % 2024/2025
Toimintatulot	527 599	425 581	614 658	626 951	639 490	44,4%
Toimintamenot	-6 466 429	- 6 615 805	-7 056 490	-7 190 483	-7 334 279	6,7%
Toimintakate	-5 938 830	- 6 190 224	-6 441 832	-6 563 532	-6 694 789	4,1%
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-108 442	-133 930	-141 815	-144 650	-147 543	5,9%

3.4.1 Hallinto

Tehtäväalueeseen sisältyvät sivistystoimen hallintopalvelut.

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja

Käyttötalousosan toimintakate						Muutos % 2024/2025
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	
Toimintatulot	45 000					
Toimintamenot	-243 160	-189 851	-213 882	-218 160	-222 523	12,7%
Toimintakate	-198 160	-189 851	-213 882	-218 160	-222 523	12,7%
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-6 126	-9 043	-9 123	-9 306	-9 492	0,9%

Tehtäväalueen henkilöstöresurssi

Henkilöstö 2025	Htv	Muutos 2024/2025
Sivistysjohtaja	0,7	-
Toimistosihteerit	1	-
Yhteensä	1,7	-

Kuntastrategian toteuttaminen, sivistyslautakunnan hallinto

Sujuva Sauvo – kuntalaisten tarpeita vastaavien varhaiskasvatus-, opetus-, sivistys-, hyvinvointi-, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden järjestäminen ja sujuvan saatavuuden varmistaminen kuntalaisia kuunnellen työntekijöiden hyvinvointi keskiössä.

Viestinnällä vetovoimaa – sivistystoimen hallinto markkinoi tehokkaasti ja innovatiivisesti toimivia perhepalveluita yli kuntarajojen.

Tavoite 2025

Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen

Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo

Sauvon seniorit suorittaa -hankkeen, *Nuorten tuki ja turva* -hankkeen sekä *Sauvon harrastamisen malli* -hankkeen vaikuttavuuden arviointi.

Tavoitearvo: Hankkeet toteutettu hankesuunnitelmien mukaisesti.

<p>Työntekijöiden hyvinvointi: laadukas esihenkilötyö ja henkilökunnan riittävä resursointi ja kouluttaminen takaavat kuntalaisille laadukkaat palvelut</p>	<p>Koulutusten lukumäärä, koulutuksiin osallistujien lukumäärä.</p> <p>Tavoitearvo: Jokainen sivistystoimen työntekijä osallistuu väh. yhteen koulutukseen vuoden aikana</p>
<p>Sivistystoimen koko palvelutarjonnan markkinointi</p>	<p>Sosiaalisen median kanavien kävijämäärät</p> <p>Kuntalaisille suunnattu kysely kunnan tarjoamista sivistystoimen palveluista.</p> <p>Tavoitearvo: kysely toteutettu</p>

<p>Olennainen riski 2025</p>	<p>Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)</p>	<p>Riskin seurausten vaikutukset (1-5)</p>	<p>Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet</p>
<p>Rekrytoinnin haasteet – osa avoimista työpaikoista jää täyttämättä - ja henkilökunnan vaihtuvuus</p>	<p>2</p>	<p>4</p>	<p>Työhyvinvointia ylläpitävät toimet ja kilpailukykyinen palkkaus</p>
<p>Markkinointi ei tavoita kuntalaisia</p>	<p>4</p>	<p>1</p>	<p>Markkinoidaan palveluista monikanavaisesti ja kattavasti eri kohderyhmät huomioiden</p>

3.4.2 Koulutoimi

Tehtäväalueeseen sisältyvät perusopetuksen järjestäminen, koulukuljetukset sekä koulun kehittämishankkeet.

Käyttötalouden osan toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	Muutos % 2024/2025
Toimintatulot	306 081	302 081	470 358	479 765	789 360	55,7%
Toimintamenot	-3 633 680	-3 720 267	-4 007 840	-4 087 889	-4 169 757	7,7%
Toimintakate	-3 327 599	-3 418 186	-3 537 482	-3 608 233	-3 680 397	3,5%
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-35 512	-60 445	-65 231	-66 534	-67 868	7,9%

Tilivelvollinen: rehtori

Tehtäväalueen henkilöstöresurssi

Henkilöstö 2025	Htv	Muutos 2024/2025
Luokanopettaja	10 htv	-0,5 htv
Erityisluokanopettaja	4 htv	-
Laaja-alainen erityisopettaja	2 htv	-
Aineenopettaja	11 htv	-
Sivutoiminen tuntiopettaja	3 htv	+1 htv
Koulunkäynninohjaaja	5 htv	-1 htv
Henkilökohtainen ohjaaja	2,5 htv	-0,5 htv
Ap/ip-ohjaaja	1 htv	-
Rehtori	1 htv	-
Yhteensä	39,5 htv	-1 htv

Kuntastrategian toteuttaminen, koulutoimi	
<p>Sujuva Sauvo – lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistäminen osana kouluarkea, kaiken keskiössä hyvinvoiva oppilas.</p> <p>Viestinnällä vetovoimaa – toimivaa perusopetusta ja koulurakennusta markkinoidaan aktiivisesti.</p> <p>Kasvun mahdollistajat – koulun oppilasryhmien koko mahdollistaa uusien oppilaiden tulon ryhmään kesken lukuvuoden.</p>	
Tavoite 2025	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Lukutaidon vahvistaminen vuosiluokilla 1–6	Keskitason tai sitä paremman lukutaidon saavuttaminen vuosiluokkien 1–6 oppilailla Tuloksellisuusmittarina standardoidun lukutaidon ryhmätestin (ALLU) tulokset
Oppilaiden osaamisen arvioinnin kehittäminen	Valtakunnalliset kokeet suomen, ruotsin, englannin ja matematiikan oppiaineissa. Tavoitearvo: Valtakunnalliset kokeet toteutettu.
Harrastustakuun toteuttaminen 1–9 luokkien oppilaille.	Kerhokäyntien määrän lisääntyminen vuoteen 2024.

Oleellinen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1–5)	Riskin seurausten vaikutukset (1–5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Oppilashuollon henkilöstön riittämättömyys ja saavuttamattomuus.	3	5	Tiivis yhteistyö ja jatkuva vuoropuhelu Varhan kanssa.

3.4.3 Varhaiskasvatus

Tehtäväalueeseen sisältyvät:

- Varhaiskasvatuksen johtaminen ja hallinto
- Varhaiskasvatuksen hankkeet
- Päiväkoti Hakkiskoto
- Perhepäivähoito
- Lasten kotihoidontuki
- Esiopetus ja esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus

Tilivelvollinen: varhaiskasvatuksen päällikkö

Käyttötalousosan toimintakate						Muutos % 2024/2025
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	
Toimintatulot	170 935	109 000	93 000	94 860	96 757	-14,7%
Toimintamenot	-2 170 640	-2 237 075	-2 250 268	-2 295 277	-2 341 178	0,6%
Toimintakate	-1 999 706	-2 128 075	-2 157 268	-2 200 417	-2 244 421	1,4%
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-52 109	-38 958	-41 967	-42 806	-43 661	7,7%

Tehtäväalueen henkilöstöresurssi

Henkilöstö 2025	Htv	Muutos 2024/2025
Varhaiskasvatuksen päällikkö, päiväkodinjohtajan tehtävät	1	-
Päiväkodin johtaja	0	-
Varhaiskasvatuksen erityisopettaja	1	-
Varhaiskasvatuksen opettaja	9	+1
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	12	-1
Perhepäivähoitaja	4	-
Päiväkotiapulainen	1	-
Vuorohoidon lastenhoitaja	1	-
Varhaiserityiskasvatuksen lastenhoitaja	1	-
Yhteensä	30	0

Kuntastrategian toteuttaminen, varhaiskasvatus			
<p>Sujuva Sauvo – Varhaiskasvatuksen lähtökohtana ovat hyvinvoiva lapsi sekä tyytyväinen perhe. Toimiva ja luottamuksellinen yhteistyö saavutetaan sujuvalla asioinnilla sekä toiminnan läpinäkyvyydellä.</p> <p>Viestinnällä vetovoimaa – toimivaa varhaiskasvatusta markkinoidaan aktiivisesti.</p> <p>Kasvun mahdollistajat – varhaiskasvatuksen lapsiryhmien koko ja henkilöstömitoitus mahdollistaa uusien lasten tulon varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen kesken talousarviovuoden.</p>			
Tavoite 2025		Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo	
Varhaiskasvatuksen pedagogisen johtamisen kehittäminen.		Pedagogisen johtamisen suunnitelman laatiminen v. 2025 loppuun mennessä.	
Digitaalisen arviointijärjestelmä Valssin käyttöönotto.		Henkilöstön täydennyskoulutusta ja muun ammatillisen osaamisen kehittämistä koskeva arviointityökalu käytössä.	
Työntekijöiden leikinohjaamistaitojen vahvistaminen.		Jokaisen työntekijän Itsearviointi vuoden alussa ja lopussa sekä tiimin oma arvio. Koulutuksen järjestäminen.	
Lasten leikkitaitojen kehittäminen.		Lasten leikkitaitojen säännöllinen havainnointi. Tavoitearvo: havainnointi dokumentoitu	
Oleellinen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Pätevien varhaiskasvatuksen opettajien rekrytoinnin vaikeudet	4	4	Kunnan varhaiskasvatuksen hyvien työolosuhteiden sekä kilpailukykyisen palkan markkinointi.
Varhan lapsiperhepalvelut eivät tavoita sauvolaisia lapsiperheitä.	3	5	Tiivis yhteistyö ja jatkuva vuoropuhelu varhan kanssa. Yhteisöllisen oppilashuollon tapaamisten lukumäärä.

3.4.4 Vapaa-aikatoimi

Tehtäväalueeseen sisältyvät hyvinvointityö, nuorisotoimi sekä koulunuorisotyö, etsivä nuorisotyö ja pajatoiminta sekä liikuntatoimi ja kuntosali.

Käyttötalouden osan toimintakate						Muutos % 2024/2025
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	
Toimintatulot	2 445	11 200	48 000	48 960	49 939	328,6%
Toimintamenot	-132 943	-189 258	-261 517	-259 606	-264 792	38,2%
Toimintakate	-130 498	-178 058	-213 517	-210 646	-214 853	19,9%
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-3 017	-9 116	-9 204	-9 388	-9 574	1,0%

Vapaa-aikatoimen henkilöstöresurssi

Henkilöstö TA 2025	Htv	Muutos 2024/2025
Nuoriso-ohjaaja	1,2	-
Hyvinvointikoordinaattori	1	-
Koulunuorisotyöntekijä	1	+1
Yhteensä	3,2	+1

Tilivelvollinen: sivistysjohtaja ja hyvinvointi- ja liikuntakoordinaattori

Kuntastrategian toteuttaminen, vapaa-aikatoimi
<p>Sujuva Sauvo – vapaa-aikatoimen toiminnan lähtökohtana on hyvinvoiva ja terve kuntalainen. Hyvinvointityötä toteutetaan yhdessä hyvinvointialueen ja kolmannen sektorin kanssa ja se kohdistuu kaikkiin ikäryhmiin.</p> <p>Viestinnällä vetovoimaa – Sauvon monipuolisista harrastusmahdollisuuksista viestitään aktiivisesti.</p> <p>Kasvun mahdollistajat – Sauvon kattavat harrastusmahdollisuudet ja aktiivinen yhdistystoiminta houkuttavat muuttamaan Sauvoon.</p>

Tavoite 2025	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Kehitetään viestintää kunnan hyvinvoinnin ja liikunnan palveluista	Osallistujamäärät vähintään viime vuoden tasolla
Kuntalaisten hyvinvointityö tulee näkyväksi	Vuosittainen hyvinvointiraportti hyväksytään valtuustossa
Uusi toimintamalli koulunuorisotyö tavoittaa sauvolaiset nuoret	Sauvon koulunuorisotyölle laaditaan rakenteet ja toimintatavat Koulunuorisotyössä kohdattujen nuorten lukumäärä.

Olennainen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Viestintä ei tavoita oikeita kohderyhmiä	4	1	Tiedotetaan järjestettävistä tapahtumista hyvissä ajoin ja monikanavaisesti
Nuoret eivät löydä koulunuorisotyötä	2	4	Koulunuoristyöntekijän näkyvä rooli koulun arjessa sekä sosiaalisessa mediassa.

3.4.5 Kulttuuripalvelut

Tehtäväalueeseen sisältyvät kirjastotoimi, kotiseutumuseo, kulttuuritoimi ja muut sivistyspalvelut.

Tilivelvollinen: kirjastonjohtaja

Käyttötalouden osan toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	Muutos % 2024/2025
Toimintatulot	3 139	3 300	3 300	3 366	3 434	
Toimintamenot	-248 906	- 279 354	-322 983	-329 442	-336 029	15,6%
Toimintakate	-245 767	-276 054	-319 683	-326 076	-332 595	15,8%
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-11 426	-16 368	-16 290	-16 616	-16 948	-0,5%

Tehtäväalueen henkilöstöresurssi

Henkilöstö TA 2025	Htv	Muutos 2024/2025
Kirjastonjohtaja	1	-
Kirjastontyöntekijä	1	-
Yhteensä	2	0

Kuntastrategian toteuttaminen, kulttuuripalvelut

Sujuva Sauvo – Kulttuuripalveluiden toiminnan lähtökohtana on hyvinvoiva kuntalainen.

Viestinnällä vetovoimaa – Sauvon monipuolisia museo- ja kulttuuritapahtumia sekä kansalaisopiston ja musiikkiopiston tarjontaa markkinoidaan aktiivisesti.

Kasvun mahdollistajat – Sauvon kattavat harrastusmahdollisuudet ja aktiivinen yhdistystoiminta houkuttavat muuttamaan Sauvoon.

Tavoite 2025	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Digitaalisen syrjäytymisen ehkäiseminen	Kaikille avointen digikurssien ja digineuvonnan toteuttaminen yhteistyössä kansalaisopiston ja muiden paikallisten toimijoiden kanssa. Osallistujamäärä/kurssimäärä
Lukutaitotyön kehittäminen yhteistyössä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa	Varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen ryhmien/luokkien kirjastovierailujen lukumäärä.
Kulttuuripalvelujen viestinnän tehostaminen monikanavaisesti	Kulttuuripalveluiden sosiaalisen median kävijämäärä kasvaa tammikuusta 2025 joulukuuhun 2025. Kunnan kulttuuritoimijoiden yhteismainosten lukumäärä (väh. 1 yhteinen mainos)

Oleellinen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Kirjaston lainausmäärät vähenevät äänikirjapalveluiden ja sosiaalisen median käytön lisääntyessä	4	2	Kirjaston markkinointi ja uusien asiakkaiden tavoittaminen
Museorakennusten kunto hankaloittaa museotoimintaa	5	4	Kuntokartoitus Korjaustoimien aloittaminen

3.5 Tekninen ja ympäristölautakunta

Teknisen- ja ympäristölautakunnan vastuulle kuuluvat hallintopalvelut, ympäristönsuojelu, ympäristöterveydenhuolto, liikenneväylät, yleiset alueet, vesihuoltolaitos, muiden toimielinten käytössä olevat rakennukset, asuinrakennukset, osakehuoneistot, muut rakennukset, maa- ja metsätilat, tarkastustoiminta, yksityistiet, ruokahuolto ja puhtaus.

Teknisen ja ympäristölautakunnan tehtävänä on järjestää lakisääteiset rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelun palvelut muiden yllä- ja kunnossapito palveluiden lisäksi. Palvelut järjestetään osin omana tuotantona ja osin ostopalveluna.

Toimielimen talousarvio yhteensä

Käyttötalouden osan toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027€	Muutos % 2024/2025
Toimintatulot	2 922 949	2 591 200	2 511 017	1 926 387	1 964 915	-3,1 %
Toimintamenot	-3 088 095	-2 763 948	-2 758 061	-2 555 159	-2 606 247	-0,2 %
Toimintakate	-165 146	-172 748	-247 044	-628 772	-641 332	43,0 %
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-71 982	-63 194	-64 303	-65 590	-66 903	1,8 %

Toimielimen henkilöstöresurssi

Henkilöstö TA 2025	Htv	Muutos 2024/2025
Tekninen johtaja	1	-
Rakennustarkastaja	1	-
Ympäristösihteeri	0,8	-
Kiinteistöpäällikkö	1	+1
Työnjohtajat	0	-2
Toimistos sihteeri	1	-
Huoltomies	1,5	+0,5
Palvelupäällikkö	1	-
Työnohjaaja, puhtaanapito	1	-
Kokki	2	-
Laitoshuoltaja	2	-
Siistijä	3	-
Ruokapalvelutyöntekijä	1	-
Yhteensä	16,3	-0,5

3.5.1 Hallinto

Hallinnon tehtävänä on vastata teknisen toimen palveluiden tuottamisesta, tukemisesta ja koordinoimisesta.

Tilivelvöllinen: tekninen johtaja

Käyttötalouden osan toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027€	Muutos % 2024/2025
Toimintatulot	3 360	0	0			
Toimintamenot	-440 395	- 269 656	-337 488	-344 237	-351 119	25,2 %
Toimintakate	-437 035	- 269 656	-337 488	-344 237	-351 119	25,2 %
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-25 572	- 52 870	-52 572	-53 624	-54 697	-0,6 %

Kuntastrategian toteuttaminen, hallinto

Sujuva Sauvo – Hallinto tuottaa palveluita kuntalaisille sujuvasti ja asiakaslähtöisesti, sekä vastaa teknisen toimen henkilöstön johtamisesta.

Tavoite 2025

Henkilöstö on ammattitaitoista ja päämäärä selkeä

Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo

Suoriutuminen investointiluettelon ja vuosikellon mukaisista tehtävistä.

Olennainen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Osaavan henkilöstön saatavuus, ja pysyvyys	4	2-3 tehtävästä riippuen.	Johtamiseen, kouluttamiseen ja esimiestyöhön panostaminen.

3.5.2 Yhdyskuntapalvelut

Yhdyskuntapalveluiden tehtävänä on toteuttaa kunnan hallinnoiman infrastruktuurin hoito ja ylläpito.

Tilivelvollinen: tekninen johtaja

Käyttötalousosan toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027€	Muutos % 2024/2025
Toimintatulot	90 999	175 226	39 000	39 780	40 576	-77,7 %
Toimintamenot	-470 475	- 477 495	-417 074	-415 216	-423 519	-12,7 %
Toimintakate	-379 476	- 302 269	-378 074	-375 436	-382 943	25,1 %
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-7 210	- 1 351	- 1 535	-1 566	-1 598	13,6 %

Kuntastrategian toteuttaminen, yhdyskuntapalvelut

Sujuva Sauvo – asiointi yhdyskuntapalveluiden kanssa toimii sujuvasti ja ensisijaisesti sähköisesti.

Kasvun mahdollistajat – toimiva perusinfra sekä esteettinen ympäristö kunnan keskustaaajamassa sekä keskeisillä asuinalueilla mahdollistavat uusien asuntojen rakentamisen ja väkiluvun kasvun Sauvossa.

Tavoite 2025	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Turvallisen liikkumisen mahdollistaminen.	Kesä- ja talvihoidon onnistuminen, palautteiden määrä. Liikenneturvallisuuustyöryhmän aktiivinen toiminta, vähintään kaksi kokousta vuodessa.
Toimiva asumisen infrastruktuuri.	Päällystysohjelman laadinta. Kaukolämpöverkoston rakennuttaminen kunnan kohteille.
Ympäristön esteettisyyden lisääminen.	Viheralueiden hoitosuunnitelman laadinta.

Olennainen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Palvelujen hintatason kohoaminen ja palvelujen nopea saatavuus	3	3	Säännöllinen kilpailutus ja laadunvalvonta. Hankkeiden taloudelliset loppuselvitykset.

3.5.3 Kiinteistötoimi

Kiinteistötoimen tehtävänä on toteuttaa kunnan hallinnoiminen kiinteistöjen hoito taaten rakennusten turvallisuus ja terveellisyys. Puhtauspalveluiden ja jätehuollon kustannukset on kohdistettu suoraan kohteille.

Tilivelvöllinen: kiinteistöpäällikkö

Käyttötalouden osan toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	Muutos % 2024/2025
Toimintatulot	2 421 191	1 976 689	2 074 157	1 480 790	1 510 406	4,9 %
Toimintamenot	-1 729 605	-1 479 009	-1 446 939	-1 228 013	-1 252 565	-2,2 %
Toimintakate	691 586	497 680	627 218	252 777	257 841	26,0 %
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-26 094	- 5 057	-5 746	-5 861	-5 978	13,6 %

Kuntastrategian toteuttaminen, kiinteistötoimi

Sujuva Sauvo – asiointi kiinteistötoimen kanssa toimii sujuvasti ja ensisijaisesti sähköisesti. Tehdään ylläpitoa, kunnostusta ja investointeja kiinteistöihin, niin, että rakennusten käyttöikä pitenee ja on kokonaistaloudellisesti järkevää.

Viestinnällä vetovoimaa – hyvässä kunnossa olevat ja kauniit kunnan omistamat kiinteistöt tukevat kunnan markkinointia.

Kasvun mahdollistajat – kunta edistää monipuolista asumista kunnassa ensisijaisesti tytäryhteisöjen vuokra-asuntojen kautta.

Tavoite 2025	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Sote kiinteistöjen yhtiöittäminen.	Toteutuu 31.12.2025 mennessä.
Kunnan kiinteistöjen kunnan järjestelmällinen parantaminen.	Ylläpito ja korjausvelan pienentäminen. PTS:n laatiminen mahdollisimman monelle kiinteistölle.
Kunta tulee käyttämään enemmän kestäväää energiaa	Kaukolämpöratkaisuun liittyminen valittujen rakennusten osalta.

Olennainen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Energian hinnan nousu.	4	3	Hankintasopimusten käyttö. Toimenpiteet energian kulutuksen vähentämiseksi.
Yllättävät vahingot rakennuksissa.	3	3	Jatkuva ja järjestelmällinen kunnonseuranta.
Sote kiinteistöistä luopumisen yhteydessä syntyvät muutokset	4	3	Pyritään välttämään epäsuotuisia neuvottelutuloksia

3.5.4 Rakennustarkastus

Rakennusvalvonta on viranomaistoimintaa, jonka tavoitteena on mm. edistää hyvää rakennustapaa, turvallisen, terveellisen ja viihtyisän maiseman toteutumista, kehittämistä ja säilymistä huomioiden ympäristönäkökohdat.

Tilivelvollinen: rakennustarkastaja

Käyttötalouden toimintakate						Muutos %
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027 €	2024/2025
Toimintatulot	45 943	28 000	28 200	28 764	29 339	0,7 %
Toimintamenot	-146 984	- 84 022	-89 767	-91 564	-93 394	9,9 %
Toimintakate	-101 041	- 56 022	-61 567	-62 800	-64 055	9,9 %
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-5 725	- 1 077	-1 224	-1 248	-1 273	13,6 %

Kuntastrategian toteuttaminen, rakennustarkastus ja maa-ainesvalvonta

Sujuva Sauvo – rakennusvalvonnan ja maa-ainesvalvonnan kanssa asiointi on helppoa ja vaivatonta.

Kasvun mahdollistajat – rakentamiseen suhtaudutaan kannustaen ja pyritään löytämään asiakkaan kanssa yhteistyössä ratkaisut lainmukaisen rakentamisen edistämiseen.

Tavoite 2025	Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo
Palvelut ovat nopeasti ja kattavasti saatavilla	Normaalimuotoinen ohjeiden mukaan täytetty rakennuslupa käsitelty 2 viikossa.
Rakennusvalvonnan rekistereiden ajantasaisuus ja oikeellisuus	Rakennustarkastaja antaa lautakunnalle raportin rekistereiden ajantasaisuudesta kaksi kertaa vuodessa.

Olennainen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Lakimuutokset ja niiden vaikutus rakennusvalvontaan.	5	2	Seurataan aktiivisesti lakiesityksiä, sekä niiden mukanaan tuomia muutoksia.
Rakennusluvattomien rakennusten suuri määrä	4	3	Kiinteistöveron lisääminen rakennusluvattomille kiinteistöille

3.5.5 Ruokahuolto

Ruokahuolto huolehtii Sauvon ruokapalveluiden tuottamisesta Sauvon koulukeskuksessa koulun ja päiväkodin tarpeisiin.

Tilivelvollinen: palvelupäällikkö

Käyttötalouden osan toimintakate						Muutos %
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027€	2024/2025
Toimintatulot	361 456	354 285	364 710	372 004	379 444	2,9 %
Toimintamenot	-300 636	- 338 415	-349 406	-356 394	-363 521	3,2 %
Toimintakate	60 820	15 870	15 304	15 610	15 923	- 3,6 %
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot	-7 381	- 2 419	-2 749	-2 804	-2 860	13,6 %

Kuntastrategian toteuttaminen, puhtaus- ja ruokapalvelut

Sujuva Sauvo – ruokahuollon tehtävänä on tuottaa ruokapalvelut kunnan käyttöön kokonaistaloudellisesti ja tehokkaasti. Palveluita tuotetaan hyvässä yhteistyössä eri toimialojen välillä lasten hyvinvointia ja terveyttä edistäen.

Viestinnällä vetovoimaa – kunnan oma keittiö on vetovoimatekijä Sauvon koululle ja päiväkodille, jota on hyvä tuoda esiin myös kunnan markkinoinnissa.

Tavoite 2025

Kunta tulee käyttämään enemmän lähiruokaa.

Kustannustehokkuuden kehittäminen palveluissa

Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo

Hankintasopimusten rajoissa pyritään lisäämään lähialueen tuottajien tuotteiden käyttöä.

Palveluiden tuottamisen kustannuksia seurataan, ja verrataan asetettuihin tavoitteisiin esim. ateriahintojen osalta.

Olennainen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Elintarvikkeiden hintojen nousu.	4	2	Hankintasopimukset, toimittajien vertailu ja tarvittaessa ruokalistan muutokset.
Toiminnan tason turvaaminen.	3	3	Varmistetaan sijaisten ja mahdollisten ostopalveluiden käytettävyys.

3.5.6 Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelu on viranomaistoimintaa, jonka tavoitteena on mm. turvata ympäristönsuojelun valvonta ja terveellinen ympäristö. Ympäristönsuojeluun kuuluu myös maa-ainesvalvonta, sekä ympäristöterveyspalvelut, kuten elintarvikevalvonta, eläinlääkintähuolto, terveydensuojelu ja tupakkalain valvonta.

Tilivelvollinen: ympäristösihteeri

Käyttötalousosan toimintakate						
	TP 2023, €	TA 2024, €	TA 2025, €	TS 2026 €	TS 2027€	Muutos % 2024/2025
Toimintatulot		57 000	4 950	5 049	5 150	-91,3 %
Toimintamenot		- 115 351	-117 387	-119 735	-122 129	1,8 %
Toimintakate		- 58 351	-112 437	-114 686	-116 979	92,7 %
Vyörytyserätulot						
Vyörytyserämenot		- 420	-477	-487	-497	13,6 %

Kuntastrategian toteuttaminen, ympäristönsuojelu

Sujuva Sauvo – Ympäristönsuojelu tuottaa palveluita kuntalaisille sujuvasti ja asiakaslähtöisesti, sekä vastaa turvallisesta ja terveellisestä asuinympäristöstä.

Tavoite 2025

Turvallinen ja terveellinen ympäristö.

Tuloksellisuusmittari, tavoitearvo

Ympäristönsuojelun valvontaohjelman mukaiset tarkastukset suoritettu.

Ilmastosuunnitelman toteutumisen seuranta ja neuvonta.

Olennainen riski 2025	Riskin toteutumisen todennäköisyys (1-5)	Riskin seurausten vaikutukset (1-5)	Riskin toteutumista ehkäisevät toimenpiteet
Mahdollinen ympäristövahinko	3	5	Varautumissuunnitelman päivitys.

4. Tuloslaskelma

	TP	TA	TA	TS1	TS2	mu %
Ulkoinen	2023	2024	2025	2025	2027	TA/TA
TULOSLASKELMA						
Myyntituotot	777 115	559 507	669 252	532 637	546 289	19,6
Maksutuotot	178 944	148 200	155 256	158 361	161 528	4,8
Tuet ja avustukset	209 451	134 500	114 870	117 167	119 510	-14,6
Vuokratuotot	795 793	773 500	760 910	141 279	144 105	-1,6
Muut tuotot	41 009	2 500	1 800	1 836	1 873	-28,0
Muut toimintatuotot	836 802	776 000	762 710	143 115	145 978	-1,7
Toimintatuotot	2 002 312	1 618 207	1 702 088	951 280	973 305	5,2
Palkat ja palkkiot	-4 129 133	-4 417 949	-4 480 037	-4 529 376	-4 619 959	1,4
Eläkekulut	-867 203	-897 561	-925 267	-935 426	-954 138	3,1
Muut henkilösivukulut	-137 492	-118 772	-141 468	-143 027	-145 887	19,1
Henkilösivukulut	-1 004 695	-1 016 333	-1 066 735	-1 078 453	-1 100 025	5,0
Henkilöstökulut	-5 133 828	-5 434 282	-5 546 772	-5 607 829	-5 719 984	2,1
Asiakaspalvelujen ostot	-213 992	-295 424	-605 172	-617 276	-629 622	104,8
Muiden palvelujen ostot	-2 317 116	-2 267 288	-2 434 144	-2 436 315	-2 485 015	7,1
Palvelujen ostot	-2 531 107	-2 562 712	-3 039 316	-3 053 591	-3 114 637	18,3
Ostot tilikauden aikana	-870 481	-759 618	-837 992	-696 652	-710 575	10,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-870 481	-759 618	-837 992	-696 652	-710 575	10,3
Avustukset kotitalouksille	-130 311	-160 000	-175 600	-179 112	-182 694	9,8
Avustukset yhteisöille	-76 228	-94 100	-73 700	-64 974	-66 273	-32,3
Avustukset	-206 539	-254 100	-249 300	-244 086	-248 967	-5,8
Vuokratulut	-623 753	-340 661	-376 892	-383 910	-391 597	10,6
Muut kulut	-142 251	-19 500	-11 900	-12 138	-12 377	-39,0
Muut toimintakulut	-766 004	-360 161	-388 792	-396 057	-403 974	7,9
Toimintakulut	-9 507 959	-9 370 873	-10 062 172	-9 998 215	-10 198 137	7,2
Toimintakate	-7 505 647	-7 752 666	-8 360 084	-9 046 935	-9 224 832	7,6
Verotulot	7 360 234	7 156 000	7 585 000	7 987 000	8 194 000	6,0
Kunnan peruspalvelujen valtionos	1 594 762	1 428 249	2 043 141	2 084 004	2 125 685	43,1
Muut valtionosuudet	-92 344	124 841	-244 824	-449 721	-442 223	-296,1
Valtionosuudet	1 502 418	1 553 000	1 798 317	1 634 317	1 683 462	15,8
Korkotuotot	26 577		10 000	10 200	10 404	100,0
Muut rahoitustuotot	8 259	1 000	22 980	23 440	23 909	2198,0
Korkokulut	-251 773	-241 000	-327 000	-333 540	-340 210	35,7
Muut rahoituskulut	-334					
Rahoitustuotot ja -kulut	-217 271	-240 000	-294 020	-299 900	-305 897	22,5
Vuosikate	1 139 734	716 424	729 213	274 448	346 733	4,2
Suunnitelman mukaiset poistot	-698 916	-874 532	-738 746	-753 521	-768 591	-15,5
Poistot ja arvonalentumiset	-698 916	-874 532	-738 746	-753 521	-768 591	-15,5
Tilikauden tulos	440 818	-158 108	-9 533	-479 073	-421 858	-104,7
Laskennalliset erät						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	440 818	-158 108	-9 533	-479 073	-421 858	-104,7

	TP	TA	TA	TS1	TS2	mu %
Ulkoinen ja sisäinen	2023	2024	2025	2025	2027	TA/TA
TULOSLASKELMA						
Myyntituotot	1 130 121	911 792	1 028 092	898 654	919 626	12,8
Maksutuotot	178 944	148 200	155 256	158 361	161 528	4,8
Tuet ja avustukset	209 451	134 500	114 870	117 167	119 510	-14,6
Vuokratuotot	2 050 322	1 998 689	2 064 542	1 470 983	1 500 403	3,3
Muut tuotot	41 009	2 500	1 800	1 836	1 873	-28,0
Muut toimintatuotot	2 091 331	2 001 189	2 066 342	1 472 819	1 502 276	3,3
Toimintatuotot	3 609 847	3 195 681	3 364 560	3 364 560	2 647 001	5,2
Palkat ja palkkiot	-4 129 133	-4 417 949	-4 480 037	-4 529 376	-4 619 959	1,4
Eläkekulut	-867 203	-897 561	-925 267	-935 426	-954 138	3,1
Muut henkilösivukulut	-137 492	-118 772	-141 468	-143 027	-145 887	19,1
Henkilösivukulut	-1 004 695	-1 016 333	-1 066 735	-1 078 453	-1 100 025	5,0
Henkilöstökulut	-5 133 828	-5 434 282	-5 546 772	-5 607 829	-5 719 984	2,1
Asiakaspalvelujen ostot	-213 992	-295 424	-605 172	-617 276	-629 622	104,8
Muiden palvelujen ostot	-2 670 122	2 619 573	-2 792 984	-2 802 332	-2 858 352	6,4
Palvelujen ostot	-2 884 113	-2 914 997	-3 398 156	-3 419 608	-3 487 974	16,3
Ostot tilikauden aikana	-870 481	-759 618	-837 992	-696 652	-710 575	10,3
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-870 481	-759 618	-837 992	-696 652	-710 575	10,3
Avustukset kotitalouksille	-130 311	-160 000	-175 600	-179 112	-182 694	9,8
Avustukset yhteisöille	-76 228	-94 100	-73 700	-64 974	-66 273	-32,3
Avustukset	-206 539	-254 100	249 300	-244 086	-248 967	-5,8
Vuokratulut	-1 878 282	-1 565 850	-1 680 524	-1 713 623	-1 747 895	7,3
Muut kulut	-142 251	-19 500	-11 900	-12 138	-12 377	-39,0
Muut toimintakulut	-2 020 533	-1 585 350	-1 692 424	-1 725 761	-1 760 272	6,8
Toimintakulut	-11 115 494	-10 948 347	-11 724 644	-11 693 936	-11 927 772	6,9
Toimintakate	-7 505 647	-7 752 666	-8 360 084	-9 046 935	-9 224 832	7,6
Verotulot	7 360 234	7 156 000	7 585 000	7 987 000	8 194 000	6,0
Kunnan peruspalvelujen valtionos	1 594 762	1 428 249	2 043 141	2 084 004	2 125 685	43,1
Muut valtionosuudet	-92 344	124 841	-244 824	-449 721	-442 223	-296,1
Valtionosuudet	1 502 418	1 553 000	1 798 317	1 634 317	1 683 462	15,8
Korkotuotot	26 577		10 000	10 200	10 404	100,0
Muut rahoitustuotot	8 259	1 000	22 980	23 440	23 909	2198,0
Korkokulut	-251 773	-241 000	-327 000	-333 540	-340 210	35,7
Muut rahoituskulut	-334					
Rahoitustuotot ja -kulut	-217 271	-240 000	-294 020	-299 900	-305 897	22,5
Vuosikate	1 139 734	716 424	729 213	274 448	346 733	4,2
Suunnitelman mukaiset poistot	-698 916	-874 532	-738 746	-753 521	-768 591	-15,5
Poistot ja arvonalentumiset	-698 916	-874 532	-738 746	-753 521	-768 591	-15,5
Tilikauden tulos	440 818	-158 108	-9 533	-479 073	-421 858	-104,7
Vyörytystulot	218 700	258 757	268 074	273 436	278 905	3,6
Vyörytysmenot	-218 700	-256 193	-268 074	-273 436	-278 905	4,6
Laskennalliset erät		2 564				
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	440 818	-155 544	-9 533	-479 073	-421 858	-104,7

5. Investoinnit

Investointiosassa valtuusto hyväksyy kustannusarviot, määrärahat ja tuloarviot hankkeille ja hankeryhmille. Investointiosaan otetaan määrärahat pysyviin vastaaviin aktivoitavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden ja käyttöomaisuusosakkeiden sekä osuuksien hankintamenoihin. Investointiosan kustannukset aktivoidaan suunnitelman mukaisina poistoina vaikutusaikanaan käyttötalousosaan kuluksi.

5.1 Koneet, kalusto ja ohjelmistot

Kunnanhallitus

ICT-Hankinnat

Hankkeen kuvaus

Kunnan toiminnoissa käytettävien ohjelmistojen päivittäminen ja uusiminen.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Ohjelmistojen ja ohjelmistopäivitysten hankinta erillisen suunnitelman mukaan.

Kustannusten aikajakauma

2024	- 20.000 €
2025	- 20.000 €
2026	- 20.000 €
2027	- 20.000 €
2028	- 20.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus

Kiinteistöjen hankinta ja myynti

Kunnanhallitus

5.2 Maan hankinta

Hankkeen kuvaus

Investointikaudella on varauduttu 100 000 eurolla maa-aluehankintoihin talousarviovuonna ja 100 000 eurolla/vuosi suunnitelmavuosina.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Maata hankitaan tarpeen mukaan.

Kustannusten aikajakauma

2025	- 100.000 €
2026	- 100.000 €
2027	- 100.000 €
2028	- 100.000 €
2029	- 100.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus

5.3 Talonrakennus

Tekninen- ja ympäristölautakunta

Palvelukeskuksen ja terveysaseman korjaustyöt

Hankkeen kuvaus

Suoritetaan rakennuksien pintoihin ja rakenteisiin liittyviä korjauksia ja parannuksia.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Kuntotarkastukseen kirjattujen toimenpiteiden järjestelmällinen sekä vuosittain tarkennettavan parannus- ja korjausohjelman mukaan.

Kustannusten aikajakauma

2025	- 30.000 €
------	------------

Rahoitus: Oma rahoitus.

Koulukeskuksen yhtenäisen aidan rakentaminen

Hankkeen kuvaus

Koulun takapihalla on huomattava määrä aitaamatonta aluetta yksityisen omistamaa kiinteistöä vastaan sekä jyrkkiä maaston kohteita, joissa aitaus on tarpeen olla hyvässä kunnossa. Aidan rakentaminen vaatii alueen puiden karsimista ja poistoa sekä osittain pohjan tasaamista. Aitaan tulee tehdä muutama lukittava käyntiportti, jotta koulukeskuksen kiinteistöä kyetään huoltamaan ja käyttämään ilman turhia rajoituksia.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

- Työ tehdään kerralla – mieluiten koulujen kesäloman aikana.

Kustannusten aikajakauma

2026	-40.000 €
------	-----------

Rahoitus: oma rahoitus.

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Vuosittaiset huollot ja lukituksen tarkistukset, arvio 300 eur/vuosi

Koulukeskuksen ja Lastentalon polkupyöräparkki

Hankkeen kuvaus

Koulun ja Lastentalon välissä on pelastustie, jonka pyöräilijät tukkivat jättäessään pyörät odottamaan kotiin lähtöä. Pelastustien kohdalla ei ole kunnan vapaata reittiä pelastustoimille eikä myöskään asiallista paikkaa polkupyörille.

Polkupyörät saadaan pelastustieltä, kun niille osoitetaan parkki esim. autoparkin kolmen ruudun paikalle. Samassa yhteydessä parannetaan pelastustietä toimivammaksi ja helpommaksi ylläpitää.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

- työ tehdään kerralla, työn kesto n. 1 kk

Kustannusten aikajakauma

2027	-15.000 €
------	-----------

Rahoitus: oma rahoitus.

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

- vuotuiset kustannukset n. 500 euroa.

Yläkoulun peruskorjaus

Hankkeen kuvaus

Koulukeskuksen vuonna 1991 valmistunut yläkoulun puoli alkaa olla saneerauksen tarpeessa. Tähän osaan kuuluu yläkoulun luokkatilat, käsityöluokat, opettajanhuone, ruokala, keittiö, aula ja liikuntasali. On tarpeen aloittaa saneerauksen suunnittelu.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Vuonna 2025 korjaustarveselvityksen teettäminen ja peruskorjaukseen valmistautuminen.

Kustannusten aikajakauma

2025	- 35.000 €
2026	- 200.000 €
2027	- 500.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus.

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

- ei juurikaan vaikutuksia nykyisiin kustannuksiin

Lastentalon loppurahoitus

Hankkeen kuvaus

Lastentalo on hankittu 10 vuoden leasing-ajalle, leasing-aika päättyy 31.12.2026.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Vuoden 2026 aikana tulee päättää mitä Lastentalolle tehdään.

Kustannusten aikajakauma

2027	-778.000 €
------	------------

Rahoitus: oma rahoitus.

Vahtisten vanhan koulun piharakennuksen ennallistaminen

Hankkeen kuvaus

Sauvon vanhan koulun pihapiirissä on kunnan omistama huonokuntoinen piharakennus, joka on suojeltu. Rakennusta vuokraa Selku ry. Eri lausuntojen perusteella rakennus olisi hyvä korjata vanhaa tyyliä ja rakenteita säilyttäen. V. 2024 rakennuksesta valmistettiin pääpiirustukset ennallistamistöiden ja suunnittelua ja rakennuslupaa varten. Korjaustyöt

ovat tarkoitus tehdä talkoilla, mutta osittain tarvitaan myös ulkopuolista palvelua. Korjaustyön on tarkoitus olla monivuotinen.

Rakennuksen korjaamisella on tarkoitus eheyttää Vahtisten vanhan koulun pihapiiriä mahdollisimman alkuperäiseen malliin. Kunnostettua rakennusta tarvitaan vieressä olevan teatterin rekvisiitan rakennuspaikkana ja erilaisten lavasteiden varastona sekä taukotiloina.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

- Rakennuksen perustusten, kantavien seinien ja katon oikaiseminen siten, että ennallistamistyötä voidaan turvallisesti ja järjestelmällisesti jatkaa.

Kustannusten aikajakauma

2025	-40.000 €
2026	-30.000 €
2027	-20.000 €

Rahoitus: oma rahoitus.

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Rakennuksen kunnostamisen jälkeen tulee sopia erikseen miten erilaiset kustannukset vuokralaisen kanssa jaetaan. Tavoite on, että hoito- ja kunnossapidon kustannuksista vastaa vuokralainen.

Päiväkodin peruskorjaus

Hankkeen kuvaus

Päiväkodin vanhempien osien vesikatot, kattoturvatotteet, rännit ja syöksytorvet ovat huonokuntoisia, joten ne alkavat olla käyttöikänsä päässä. Kattojen uudistustyöt suoritetaan vuonna 2025.

Varaus vuodelle 2027 päiväkodin vanhempien osin peruskorjauksen suorittamiseen.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Kattojen uusiminen vuonna 2025, minkä jälkeen vuonna 2026 laaditaan rakennusten korjaussuunnitelma. Varsinainen korjaus suoritetaan vuonna 2027.

Kustannusten aikajakauma

2025	- 25.000 €
2026	- 10.000 €
2027	- 100.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Jatkossa vesikaton, rännien ja syöksytorvien huoltotyöt voidaan kattaa käyttömenoista.

Öljylämmityksestä luopuminen

Hankkeen kuvaus

Rakennukset ja rakentaminen tuottavat kolmasosan Suomen ilmastopäästöistä. Vaihtaminen fossiilisesta öljystä kestävämpiin lämmitysmuotoihin on konkreettinen tapa vähentää päästöjä ja toteuttaa tavoitetta hiilineutraalista Suomesta 2035.

Valtio on linjannut, että fossiilisen öljyn lämmityskäytöstä luovutaan 2030-luvun alkuun mennessä. Julkinen sektori näyttää esimerkkiä siirtymällä kestävämpään lämmitykseen vuoteen 2024 mennessä.

Kunnan omistamista kiinteistöistä lähes kaikki Seuralaa ja Karunan Kalliorantaa lukuun ottamatta ovat öljylämmitteisiä. Kunnan omistamien kiinteistöjen lämmitysjärjestelmät ovat monimutkainen kokonaisuus, josta tulee laatia erillinen suunnitelma.

Valtio tukee kuntien ja yhdistysten öljylämmityksestä kokonaan luopumista ja siirtymistä ei-fossiiliseen lämmitysmuotoon enintään 30 % tuella. Nykyrahoituksella kiinteistökohtaisten muutostöiden on valmistuttava 30.9.2025 mennessä, jotta hankkeelle voi saada tukea.

Kustannusten aikajakauma

2025	-25 000 €
------	-----------

Rahoitus: Oma rahoitus, ARA:n kiinteistökohtainen avustus öljylämmityksestä luopumiselle

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Käyttö- ja ylläpitokustannukset selviävät tarkemman suunnittelun yhteydessä.

Kotiseutumuseon korjaustyöt

Hankkeen kuvaus

Museon eteläisen puolen ikkunat on kunnostettu muutamia vuosia sitten, ja nyt on vuorossa pohjoisen puolen ikkunat. Lisäksi sisätiloissa on havaittu kunnostustarpeita lattian painumisen myötä.

Tavoitteena on ylläpitää museon käyttökuntoisuutta.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

- Rakennuksen perustusten, seinien, katon ja sisätilojen kattava peruskorjaus ja eristäminen.

Kustannusten aikajakauma

2025	-18.000 €
------	-----------

Rahoitus: oma rahoitus, museovirastolta mahdollisuus hakea hanketukea.

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Jatkossa ikkunapuitteiden huoltomaalaukset tarpeen mukaan, joista ei aiheudu merkittäviä kustannuksia. Nämä voidaan kattaa käyttömenoista.

Julkinen käyttöomaisuus**Tekninen- ja ympäristölautakunta****Keskustan katujen peruskorjaus****Hankkeen kuvaus**

Kunnan kaavateiden rakenteelliset korjaukset sekä asfaltoinnit.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Päällystysohjelma laaditaan suunnitelmavuosille erillisen päällystysohjelman pohjalta.

Kustannusten aikajakauma

2025	- 30.000 €
2026	- 70.000 €
2027	- 30.000 €
2028	- 70.000 €
2029	- 30.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus

Torin pysäköinti- ja liikennealueen korjaaminen**Hankkeen kuvaus**

Torin pysäköintialue ja linja-autopysäkin alue on pahasti painunut. Painumisen syytä ei tiedä ennen kuin asfaltin pinta poistetaan ja perusmaan kantavuus ja painumisominaisuudet selviävät. Nykyisellään alue on kuoppainen ja lätäkköinen sekä vaikeasti ylläpidettävä. Työn yhteydessä on myös mahdollista rakentaa torille uusi sähkökaappi jakamaan tapahtumien jännitekuormaa nykyisen sähkökaapin lisäksi.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Työ suoritetaan kokonaisuudessaan vuoden 2025 aikana.

Kustannusten aikajakauma

2025	- 30.000 €
------	------------

Rahoitus: oma rahoitus

Kulmala-Timperin yritysalueen kaavatiet**Hankkeen kuvaus**

Kulmala-Timperin yritysalueen laajennus suuruudeltaan hieman yli 6 hehtaaria saatiin kaavallisesti valmiiksi vuonna 2016. Yritystonttikysynnän mukaan kaava-alueen jatke tulee toteutettavaksi lähivuosina. Laajennusalueella on yhteensä 13 yritystonttia.

Tiestöä toteutetaan tonttimyynnin mukaan. Kustannuksissa ei ole huomioitu Sauvon Vesihuollon kustannuksia. Alueen katusuunnitelma on ollut nähtävillä vuoden 2021 loppupuolella.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

2026	Hallinrinteentien jatkon rakentaminen
2027	Junnolantien rakentaminen
2028	Teiden asfaltointi ja vihertyöt

Kustannusten aikajakauma

2026	- 90.000 €
2027	- 60.000 €
2028	- 60.000 €

Rahoitus: Oma rahoitus.

Seuralan urheilukentän rakentaminen**Hankkeen kuvaus**

Sauvon urheilijat ovat laatineet suunnitelman urheilukentän rakentamisesta ja sille sijoittuvista suoritus- ja laitepaikoista.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Vuonna 2024 rakennetaan erillisenä urakkana kentän pohjat kuntoon suorittamalla tarvittavat massanvaihdot, vesihuoltotyöt, salaojitukset ja kentän rakennekerrosten rakentaminen.

Vuonna 2025 kenttä varustellaan valituilla pintamateriaaleilla, sekä varustetaan suunnitelman mukaisilla suorituspaikoilla.

Kustannusten aikajakauma

2025	- 400.000 €	2025	+182.000 €
2026	- 20.000 €		

Rahoitus: Oma rahoitus, testamenttirahasto, AVI:n liikuntapaikka-avustus. Testamenttivaroista hankkeeseen on käytettävissä noin 240 000 euroa kunnanhallituksen aiemman päätöksen mukaisesti. Myönnetty AVI:n liikuntapaikka-avustus 142 000 euroa, saadaan jos hanke valmistuu 31.12.2025 mennessä.

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Kentän hoito ja ylläpito aiheuttavat vuosittain n. keskimäärin 6000 eur kulut.

Kentän ja puistonhoitoon puistotraktori ja varustus**Hankkeen kuvaus**

Hankitaan puistotraktori ja siihen tarvittavat varusteet, jotta voidaan hoitaa ja kunnossapitää Seuralan kenttää ja kunnan puistoja.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina**Kustannusten aikajakauma**

2026	- 80.000 €
------	------------

Rahoitus: oma rahoitus

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Puistotraktorin hoito ja ylläpito aiheuttavat vuosittain n. keskimäärin 2000 eur kulut.

Päiväkoti Hakkiskodon piha-alue loppuunsaattaminen**Hankkeen kuvaus:**

Hakkiskodon päiväkodin pihapiiristä on poistettu Miinatupa v. 2024. Pihapiirissä on edelleen poistourakan jäljiltä maisemointia ja kehitystarpeita. Myös osa leikkivälineistä on tullut käyttöikänsä loppuun. Sauvon kunta on vuosina 2023-2024 jo suorittanut arkkitehtisuunnitelmia, alustavia kustannuslaskentoja pihan kehittämiseksi. Leikkipiha tai -paikan omistajan tulee kyetä pitämään leikkipaikka toiminnallisesti turvallisena sen ollessa käytössä.

Toimenpiteet suunnitelmavuonna:

Uusia leikkivälineitä, maisemoida Miinatuvan purusta johtuvia maastonkohtia, varmistaa pihan kuivatus ja kunnossapito. Menestyä seuraavassa TUKES:in tarkastuksessa siten, ettei akuuttia korjaustarvetta ilmene.

Kustannusten aikajakauma

2025	-200.000 €
------	------------

Rahoitus: oma rahoitus

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Leikkipihan ylläpito ja toiminnalliset tarkastukset sekä pienet puhdistus ja siivoustoimet aiheuttavat ylläpitokustannusta nyt ja jatkossakin. Pihan talvikunnossapidosta on tärkeää sopia päiväkodin henkilökunnan kanssa. Ylläpidon aiheuttamat kustannukset heti investoinnin jälkeen lienevät pitkää aikaväliä hieman suuremmat. Kustannusarvio käyttömenoissa n. 5.000eur/vuosi. Tämä meno on keskimääräistä, mutta hajontaa saattaa tulla esim. poikkeuksellisten sääolojen tai ilkvallan takia.

Varavoimakoneen hankinta ja asennus verkkoon

Hankkeen kuvaus

Varavoimakoneella pystytään turvaamaan koulun keittiön, Hakkiskodon ja Sauvo-talon sähköntuotanto tilanteissa, joissa sähkön saanti katkeaa jonkin poikkeavan syyn vuoksi. Tällaisia tilanteita voivat olla myrskytuhot ja sabotaasi.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

2025 suunnittelu, kaapelointi ja fasiliteetin luominen
 2026 varavoimakoneen hankinta ja kytkentä verkkoon
 2027 varavoimakoneen kytkentä kaukolämpöverkkoon

Kustannusten aikajakauma

2025	- 10.000 €
2026	- 80.000 €
2027	- 15.000 €

Rahoitus: oma rahoitus

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Vuosittaiset huollot ja tarkistukset, arvio 2 000 eur

Rantolan Meritori-hankkeen ruoppaukset ja laituri

Hankkeen kuvaus

Sauvon Rantolassa on veneille kotisatama, mutta vierasvenetyyppinen käyntilaituri puuttuu. Rantolan Meritorille oli tarkoitus rakentaa laituri jo vuonna 2024. Laiturin paikasta on syntynyt harkintaa niin tilan kuin ruoppausmassojen suhteen. Laiturin suunnittelun ja vaihtoehtojen takia hanke siirtyy vuoteen 2025. Uusi laituri voi palvella Meritorilla kävijää tai yhtälaila tapahtumiin osallistuvaa. Laiturin lopullista paikkaa suunnitellaan edelleen, mutta paikkoja laituriin on tarkoitus järjestää 8-12 kpl riippuen kulkusyvyydestä. Suunniteltu kulkusyvyys olisi -1,5m/N2000.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Työ suoritetaan kerralla.

Kustannusten aikajakauma

2025	- 65.000 €
------	------------

Rahoitus: oma rahoitus

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Venesatamien hoitokulut ovat 1.000-2.000 eur/vuosi. Hoitokulut riippuvat paljon sääolosuhteista ja laiturin käyttöasteesta.

Asemakaavateiden liikennemerkkien ja ajoratamaalausten korjaaminen

Hankkeen kuvaus

Sauvon kunnassa on lukuisa määrä liikennemerkkejä ja ajoratamerkintöjä, joita pitää selvyuden liikenteen luettavuuden tai turvallisuuden takia asentaa. Lisäksi on suuri määrä vaurioituneita, kunnostaan ala-arvoisia ja vääntyneitä liikennemerkkejä, jotka tulee päivittää ja kunnostaa.

Kunnan tulee tienpitäjän ominaisuudessaan huolehtia, että liikenneväylien ja ajoratojen merkinnät noudattavat uuden tieliikennelain 729/2018 henkeä.

Toimenpiteet suunnitelmavuosina

Kustannusten aikajakauma

2025	-15.000 €
------	-----------

Rahoitus: oma rahoitus.

Käyttö- ja ylläpitokustannukset

Liikennemerkit ja ajorata merkinnät tarvitsevat ollakseen näkyvät ja asetuksen mukaisessa kunnossa harjausta, pesua, oksien ja ruohojen raivausta n. 3000eur/vuosi.

Tämä meno on keskimääräistä, mutta hajontaa saattaa tulla, mikäli liukkauden sekä pölyntorjuntaa laiminlyödään.

SAUVON KUNNAN INVESTOINNIT KAUELLE 2025-2029						
Kohteet	Kustannus / €					
	2025	2026	2027	2028	2029	Yhteensä
5.1 Koneet, kalusto ja ohjelmistot						
ICT-Hankinnat	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
5.1 Koneet, kalusto ja ohjelmistot yhteensä	20 000	20 000	20 000	20 000	20 000	100 000
5.2 Kiinteistöjen hankinta ja myynti						
Maan hankinta	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	500 000
5.2 Kiinteistöjen hankinta ja myynti yhteensä	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	500 000
5.3 Talonrakennus						
Palvelukeskuksen ja terveysaseman korjaustyöt	30 000					30 000
Koulukeskuksen yhtenäisen aidan rakentaminen		40 000				40 000
Koulukeskuksen ja Lastentalon pyöräparkki p-alueelle			15 000			15 000
Yläkoulun peruskorjaus	35 000	200 000	500 000			735 000
Lastentalon loppurahoitus			778 000			778 000
Vahtisten vanhan koulun piharakennuksen ennallistaminen	40 000	30 000	20 000			90 000
Päiväkodin peruskorjaus	25 000	10 000	100 000			135 000
Öljylämmityksestä luopuminen	25 000					25 000
Kotiseutumuseon korjaustyöt	18 000					18 000
5.3 Talonrakennus yhteensä	173 000	280 000	1 413 000	150 000	0	1 866 000
5.4 Julkinen käyttöomaisuus						
Keskustan katujen peruskorjaus	30 000	70 000	30 000	70 000	30 000	230 000
Torin pysäköinti- ja liikennealueen korjaaminen	30 000					30 000
Kulmala-Timperin yritysalueen kaavatiet		90 000	60 000	60 000		210 000
Seuralan urheilukentän rakentaminen	218 000	20 000				238 000
Kentän ja puistonhoitoon puistotraktori ja varustus		80 000				80 000
Päiväkoti Hakkiskodon piha-alue loppuunsaattaminen	200 000					200 000
Varavoimakoneen hankinta ja asennus verkkoon	10 000	80 000	15 000			105 000
Rantolan Meritori-hankkeen ruoppaukset ja laiturit	65 000					65 000
Asemakaavateiden liikennemerkkien ja ajoratamaalausten korj	15 000					15 000
5.4 Julkinen käyttöomaisuus yhteensä	568 000	340 000	105 000	130 000	30 000	1 173 000
Investoinnit yhteensä	861 000	740 000	1 638 000	400 000	150 000	3 639 000

6.Rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella.

	TP 2023	TA 2025	TS 2026	TS2027
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1,139,734	729,213	274,448	346,733
Satunnaiset erät	-28,960	0	0	0
Tulorahoituksen korjausevät	0	0	0	0
yhteensä	1,110,774	729,213	274,448	346,733
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1083291	-1 043000	-740000	-1638000
Rahoitusosuudet inv.menoihin	0	182,000	0	0
Pysyvien vastaavien hyöd. luovutustulot	637,338	0	0	0
yhteensä	-445,953	-861000	-740 000	-1638000
Toiminnan ja investointien rahavirta	664,821	-131 787	-465 552	-1291267
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainojen lisäykset	0	0	0	0
Antolainojen vähennykset	0	0	0	0
yhteensä	0	0	0	0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	1,000,000	1,000,000	1,800,000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-436,052	-421,052	-421,052	-421,052
Lyhytaikaisten lainojen muutos	100,000	0	0	0
yhteensä	-336,052	578 948	578 948	1,378,948
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut.	8,380	0	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	0	0	0	0
Saamisten muutos	244,523	0	0	0
Korottomien velkojen muutos	-704,136	0	0	0
yhteensä	-451,233	0	0	0
Rahoituksen rahavirta	-787,285	578 948	578 948	1,378,948
Rahavarojen muutos	-122,464	447 161	113 396	87 681
Rahavarat 31.12.	633,361	0	0	0
Rahavarat 1.1.	755,825	0	0	0
muutos	-122,464	0	0	0

7.Liitteet

Sisäisten menojen ja tulojen vyörytys-/jakoperiaatteet		
Sisäisesti jaettava ulkoinen kustannus; €	Tehtäväalue; ulkoinen kustannuspaikka	Jakoperuste (sisäinen)
ICT-palvelut (tietoliikenne-, palvelin-, IT-tuki-, kehittämisspalvelut ym.)	Yleishallinto; ICT-palvelut	Vyörytys kustannuspaikoille käyttäjien lukumäärän suhteessa. Opettaja- ja oppilaspäätteiden eri hallinta- ja lisenssiympäristö on huomioitu vyörytyksissä.
Palkanlaskentapalvelut	Yleishallinto; palkanlaskenta	Vyörytys kustannuspaikoille palkkakulujen suhteessa
Kirjanpito- ja muut palvelut	Yleishallinto; kirjanpito	Vyörytys kustannuspaikoille menojen suhteessa
Teknisen toimen ruokapalvelun tuottamat palvelut	Ruokahuolto	Ruokahuollon kustannusten jako toteutuneiden suoritteiden mukaan
Kiinteistöjen käyttökustannukset	Kiinteistötoimi; kiinteistökohtaiset kustannuspaikat	Sisäisinä vuokrina käyttäjäkustannuspaikoille. Monen tehtäväalueen yhteisessä käytössä olevat kiinteistöt on jaettu seuraavasti: Kunnanvirasto ; yleishallinto 40 %, tekninen toimi 25 %, sivistystoimi 35 % Kirjastotalo ; Iltapäiväkerho 5 % nuorisotoimi 25% pääkirjasto 70% Koulukeskus ; ruokahuolto 8% koulutoimi 76 % varhaiskasvatus 16% Seurala ; yleishallinto 100% Seuralan huoltorakennus ; koulutoimi 50%, liikuntatoimi 50%